

1 **הַשְּׁלִיחַ לְמִסְרָ לְיִשְׂרָאֵל אֶת צְוֵי הַקֶּבֶה** וְאֵינֶנּוּ הַמְצָנָה בַּעֲצֻמוֹ, 36
 2 **וְלִמָּה נִגְאָמַר וְאַתָּה תִּצְנֶה.** גַּם צְרִיף לְהִבִּין דְּיוֹק נּוֹסֵף בַּלְשׁוֹן 37
 3 **הַכְּתוּב מָה שֶׁנִּגְאָמַר וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ,** שְׁמִשְׁמַעוֹת מִלִּים אֵלֶּה הִיא 38
 4 **שֶׁיִּבְיֵאוּ הַשְּׁמֶן לַמִּשֶּׁה³ (אֵלֶיךָ).** דְּלִכְאוּרָה, כִּינּוֹן שֶׁהַעֲלָאת 39
 5 (=הדלקת) הַנְּרוֹת הֵיטָה עַל יְדֵי 40
 6 אֶהְרֶן וְלֹא עַל יְדֵי מֹשֶׁה, לְמָה 41
 7 הַצְּרִיף לְהִבְיֵאוּ אֶת הַשְּׁמֶן 42
 8 לַמִּשֶּׁה. גַּם צְרִיף לְהִבִּין מָה 43
 9 שֶׁנִּגְאָמַר 'שְׁמֶן גּוֹ' כְּתִית 44
 10 לְמֵאוֹר', מְדוּעַ הַתּוֹרָה מִשְׁתַּמֶּשֶׁת 45
 11 בַּמִּלָּה "מֵאוֹר" וְלֹא בַּמִּלָּה "לְהֵאִיר" 46
 12 דְּלִכְאוּרָה הֵנָּה לִיָּה לְמִימַר 47
 13 (=היה לו לומר) 'שְׁמֶן גּוֹ' 48
 14 לְהֵאִיר' שֶׁהֵרִי תַּכְלִיתָהּ שֶׁל הַדְּלִקָּה 49
 15 הַשְּׁמֶן בַּמְנוֹרָה הִיא 'לְהֵאִיר'. גַּם 50
 16 צְרִיף לְהִבִּין, דְּכַפְסוּק 51
 17 שֶׁלְאַחֲרֵי־זֶה⁴ נִגְאָמַר אֲדוֹת מִשָּׁךְ 52
 18 זְמַן דְּלִיקַת הַנְּרוֹת 'מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר' 53
 19 וְאִכֵּן מִשָּׁךְ זְמַן דְּלִיקַתְּם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ 54
 20 בְּכָל יוֹם אֵינֶנּוּ בַּמִּשָּׁךְ הַיִּמָּנָה כּוֹלָה 55
 21 אֲלֹא מֵעֶרֶב עַד בּוֹקֵר וְאֵילוֹ כָּאֵן 56
 22 נִגְאָמַר 'לְהַעֲלוֹת גַּר תְּמִיד'. 57
 23 **(ב) וּמִבָּאֵר כְּבוֹד קְדוּשַׁת מוֹרֵי** 58
 24 **וְחֻמֵי אֲדָמוֹר (בְּמֵאֲמָרוֹ** 59
 25 **הַיְדוּעַ דְּבוֹר־הַמִּתְחִיל "וְקִבֵּל** 60
 26 **הַיְהוּדִים"**⁵ שֶׁנִּגְאָמַר בְּפִרְוִים 61
 27 **קִטָּן תִּרְפִּי⁶).** דְּמִשְׁמַעוֹתָה 62
 28 הַפְּנִימִית שֶׁל הַמִּילָה 'צְוֵי' 63
 29 ('תִּצְנֶה') הוּא יְצִירַת 'צִוְתָא' 64
 30 וְחֻבְרוֹ⁷ בֵּין הַמְצָנָה לְבִין הַמְצָנָה, 65
 31 כְּלוּמַר בֵּין יִשְׂרָאֵל לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. 66
 32 וְזֶהוּ הַחֲסִיבֵר מְדוּעַ הַפְּסוּק מְדַגִּישׁ אֶת 67
 33 חֲשִׁיבוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ בְּאוֹמְרוֹ 68
 34 'וְאַתָּה תִּצְנֶה אֶת כְּנֵי יִשְׂרָאֵל', 69
 35 כִּיּוֹן שֶׁמִּשֶּׁה הוּא זֶה שִׁוְצַר אֶת 70

1 במאמר זה מדובר אודות מהות תפקידו של משה רבינו כדורו וכמו כן של 1
 2 נשיאי ישראל שבכל דור ודור שהם ה'משה רבינו' שבכל דור ודור. מדובר 2
 3 אודות עבודתם של בני ישראל הבאה מכוחם של הנשיאים בתקופות השונות 3
 4 ובעיקר בחשכת הגלות. במאמר זה מדובר אודות חידוש נפלא הקשור דווקא 4
 5 בעבודה הנדרשת מאיתנו כדורנו כעת.
 6 מאמר זה מיוסד על מאמר דיבור- 6
 7 המתחיל "וקבל היהודים" שנאמר על 7
 8 ידי כ"ק אדמו"ר הרי"צ ב'פּוּרִים קִטָּן' 8
 9 בשנת ה'תרפ"ז, בזמן המשטר 9
 10 הקומוניסטי בבית המועצות, תקופה 10
 11 קצרה לפני מאסרו הידוע. 11
 12 אודות הדלקת המנורה בבית המקדש 12
 13 אומר הקדוש ברוך הוא למשה רבינו 13
 14 וְאַתָּה תִּצְנֶה אֶת כְּנֵי יִשְׂרָאֵל 14
 15 וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֶן וְיִתְּךָ 15
 16 כְּתִית לְמֵאוֹר לְהַעֲלוֹת גַּר 16
 17 תְּמִיד¹, וְיִדְוּעִים הַדְּיוּקִים 17
 18 בְּלִשׁוֹנוֹ שֶׁל פְּסוּק יְדָה² הַדְּיוּק הַרְאִישׁוֹן 18
 19 הוּא דְּכָבֵל הַצְּוִיִּים שְׁבִתוֹרָה 19
 20 נִגְאָמַר 'צו' אֶת כְּנֵי יִשְׂרָאֵל 20
 21 וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה 'דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' 21
 22 'אֲמַר לָהֶם' כְּלוּמַר בְּרוּךְ כָּלל בַּפְּנִיָּה 22
 23 שֶׁל הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ 23
 24 לֹא מוֹפִיעָה הַמִּילָה 'אֶתָּה', וְאֵילוֹ 24
 25 כָּאֵן נִגְאָמַר 'וְאַתָּה תִּצְנֶה אֶת 25
 26 כְּנֵי יִשְׂרָאֵל'. וְלְהוֹסִיף, 26
 27 דְּהַדְּיוּק בְּמָה שֶׁנִּגְאָמַר 'וְאַתָּה 27
 28 תִּצְנֶה' הוּא לֹא רַק בְּהַלְשׁוֹן 28
 29 כְּלוּמַר הַשְּׂאֵלָה אֵינֶנּוּ רַק מִכֵּךְ שֶׁהַתּוֹרָה 29
 30 מְאֵרִיכָה בַּלְשׁוֹנָה אֵלֶּה גַּם 30
 31 בְּהַתְּכֵן, הוֹסַפְתָּ הַמִּילָה 'אֶתָּה' 31
 32 מְדַגִּישָׁה אֶת חֲשִׁיבוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ 32
 33 דְּלִשׁוֹן 'וְאַתָּה תִּצְנֶה' מִשְׁמַע 33
 34 שֶׁמִּשֶּׁה הוּא הַמְצָנָה, וְצְרִיף 34
 35 לְהִבִּין, הֵרִי מִשֶּׁה הוּא רַק 35

בס"ד. שבת פרשת תצוה, יו"ד
אדר-ראשון ה'תשמ"א*

1 **וְאַתָּה תִּצְנֶה אֶת כְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֶן** 1
 2 **וְיִתְּךָ כְּתִית לְמֵאוֹר לְהַעֲלוֹת גַּר תְּמִיד¹,** 2
 3 **וְיִדְוּעִים הַדְּיוּקִים בָּזֶה² דְּכָבֵל הַצְּוִיִּים שְׁבִתוֹרָה** 3
 4 **נִגְאָמַר צו אֶת כְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה, וְכָאֵן** 4
 5 **נִגְאָמַר וְאַתָּה תִּצְנֶה אֶת כְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלְהוֹסִיף,** 5
 6 **דְּהַדְּיוּק מָה שֶׁנִּגְאָמַר וְאַתָּה תִּצְנֶה הוּא לֹא רַק** 6
 7 **בְּהַלְשׁוֹן אֲלֵּא גַּם בְּהַתְּכֵן, דְּלִשׁוֹן וְאַתָּה תִּצְנֶה** 7
 8 **מִשְׁמַע שֶׁמִּשֶּׁה הוּא הַמְצָנָה, וְצְרִיף לְהִבִּין, הֵרִי** 8
 9 **מִשֶּׁה הוּא הַשְּׁלִיחַ לְמִסְרָ לְיִשְׂרָאֵל אֶת צְוֵי** 9
 10 **הַקֶּבֶה³, וְלִמָּה נִגְאָמַר וְאַתָּה תִּצְנֶה. גַּם צְרִיף** 10
 11 **לְהִבִּין מָה שֶׁנִּגְאָמַר וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ, שֶׁיִּבְיֵאוּ הַשְּׁמֶן** 11
 12 **לַמִּשֶּׁה³ (אֵלֶיךָ), דְּלִכְאוּרָה, כִּינּוֹן שֶׁהַעֲלָאת הַנְּרוֹת** 12
 13 **הֵיטָה עַל יְדֵי אֶהְרֶן, לְמָה הַצְּרִיף לְהִבְיֵאוּ אֶת** 13
 14 **הַשְּׁמֶן לַמִּשֶּׁה. גַּם צְרִיף לְהִבִּין מָה שֶׁנִּגְאָמַר שְׁמֶן** 14
 15 **גּוֹ' כְּתִית לְמֵאוֹר, דְּלִכְאוּרָה הֵנָּה לִיָּה לְמִימַר** 15
 16 **שְׁמֶן גּוֹ' לְהֵאִיר. גַּם צְרִיף לְהִבִּין, דְּכַפְסוּק** 16
 17 **שֶׁלְאַחֲרֵי־זֶה⁴ נִגְאָמַר מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר וְכָאֵן נִגְאָמַר** 17
 18 **לְהַעֲלוֹת גַּר תְּמִיד.** 18
 19 **(ב) וּמִבָּאֵר כְּבוֹד קְדוּשַׁת מוֹרֵי וְחֻמֵי אֲדָמוֹר** 19
 20 **(בְּמֵאֲמָרוֹ הַיְדוּעַ דְּבוֹר־הַמִּתְחִיל** 20
 21 **וְקִבֵּל הַיְהוּדִים"**⁵ שֶׁנִּגְאָמַר בְּפִרְוִים קִטָּן תִּרְפִּי⁶), 21
 22 **דְּצְוֵי (תִּצְנֶה) הוּא צִוְתָא וְחֻבְרוֹ⁷. וְזֶהוּ וְאַתָּה** 22
 23 **תִּצְנֶה אֶת כְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּשֶּׁה הוּא מְקַשֵּׁר** 23

(* יצא לאור בקונטרס* פורים-קטן - תשנ"ב**), "לקראת יום ג' שהוכפל בו כי טוב, פורים קטן . . יום א' פ' כי תשא ה'תשנ"ב".
 (1) ריש פרשתנו (תצוה). (2) אוה"ת פרשתנו (תצוה) ע' א'תקמא. ד"ה וקבל היהודים תרפ"ז ס"ג (סה"מ תרפ"ז ע' קיג. ה'תשי"א ע' 182). (3) רמב"ן עה"פ. (4) פרשתנו כז, כא. (5) השייכות דהביאור בואתה תצוה גו' לוקבל היהודים גו' - ראה לקמן ס"ט ואילך. (6) נדפס ב"התמים" חוברת ז לה, ג [שלו, ג] ואילך. סה"מ תרפ"ז ע' קי ואילך. ה'תשי"א ע' 180 ואילך. - ראה שם ס"ד. (7) כ"ה גם בתו"א פרשתנו פב, א (עה"פ ואתה תצוה). ובכ"מ. וראה בהנסמן בסה"מ מלוקט ח"ג ע' עב הערה 55.

(* קונטרס זה חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א בידו הק' לכאו"א מאנשים נשים וטף.**) על הדו"ח אודות הדפסת והפצת המאמר ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ויהי ש'פעל הפעולה הרצוי' והזמ"ג וברי מזל' כו'. אזכיר עה"צ".

שבת פרשת תצוה, יו"ד אדר-ראשון, ה'תשמ"א

ביאור בדרך אפשר

1 ה'צוותא', הוא זה שִׁמְקָשֶׁר וּמְחַבֵּר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִם אֹר
 2 אֵין-סוֹף⁸. וְעַל יְדֵי שְׁמֹשֶׁה מְשַׁפֵּיעַ לְיִשְׂרָאֵל (כלומר שִׁמְקָשֶׁר
 3 אוֹתָם עִם אֹר אֵין-סוֹף), עַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה יִתְרוֹן וְהוֹסְפָה
 4 בְּדַרְגָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. [הסיבה לכך שלמרות שדרגתו של משה רבינו היא
 5 למעלה מהעם, שלכן הוא זה שבכוונה
 6 להשפיע להם, אך דווקא על ידם נעשית
 7 בו רוממות יתירה, הרי זה נעוץ בקשר
 8 הנשמתי של משה רבינו עם בני ישראל.
 9 דְּמֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל הֵם דְּגַמְת
 10 רֹאשׁ וְרִגְלָ, כְּמוֹ שְׁנֹאמְר⁹ עַל
 11 יְדֵי מֹשֶׁה רְבִינוּ 'שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף
 12 רְגְלֵי הָעָם אֲשֶׁר אֲנִי בְּקִרְבּוֹ',
 13 דְּכָל יִשְׂרָאֵל הֵם בְּבַחֲנִית
 14 הָרְגְלִים דְּמֹשֶׁה, וּמֹשֶׁה הוּא
 15 הָרֹאשׁ שְׁלֵהֶם. וְכִמוֹ שְׁבַגְוּ
 16 אָדָם עִם הֵיית שְׁהֵרָאשׁ הוּא מַעַל
 17 הֶרְגִילִים וְהוּא זֶה שְׁמַנְהִיגִם אֶךְ בִּיחַד עִם
 18 זֶה הֶרְגְלִים מוֹלִיכִים אֶת הָרֹאשׁ
 19 לְמִקּוֹם שְׁהֵרָאשׁ מִצַּד עֲצָמוֹ
 20 אֵינוֹ יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְשָׁם, כְּמוֹ
 21 כֵּן הוּא כְּמֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל, שְׁעַל
 22 יְדֵי יִשְׂרָאֵל (שֶׁהֵם הֶרְגְלִים
 23 דְּמֹשֶׁה) דווקא על ידם מִתּוֹסֵף
 24 עֲלוֹי כְּמֹשֶׁה. הִהוּתָה שֶׁל עֲלִיהּ זו
 25 שֶׁל מֹשֶׁה רְבִינוּ הִנְרַמְתָּ עַל יְדֵי הַשְּׁפַעְתּוֹ
 26 עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רִמּוּהּ בִּלְשׁוֹן הַפְּסוּק
 27 זְהוּ מַה שְׁנֹאמְר 'שֵׁשׁ מֵאוֹת
 28 אֶלֶף רְגְלֵי הָעָם אֲשֶׁר אֲנִי
 29 בְּקִרְבּוֹ', שְׁעַל יְדֵי רְגְלֵי הָעָם'
 30 כלומר בני ישראל שהינם הרגלים של
 31 משה נמשך ומתגלה הגלוי
 32 ד'אֲנִי בְּקִרְבּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה
 33 הַמִּילָה 'אֲנִי' רִמּוּת וְהַתְגַּלוּת עֲצֻמּוֹתוֹ
 34 שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּנֹאמְר 'אֲנִי ה'
 35 אֱלֹהִים'¹⁰]. וְזֶהוּ וְאִתָּה תְּצוּה
 36 אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ
 37 שְׁמֶן זֵית גּוֹ', דְּעַל יְדֵי שְׁמֹשֶׁה 'יְצוּה' בְּמִשְׁמַעוֹת שֶׁל 'צוּתָא'
 38 וְיִקְשֶׁר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִם אֹר אֵין-סוֹף, עַל יְדֵי זֶה יִבְיֹאוּ
 39 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמֶן זֵית לְמֹשֶׁה (וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ), כְּלוֹמֵר שְׁיֹסִיפוּ
 40 תּוֹסְפוֹת אֹר כְּמֹשֶׁה.
 41 ג) וּלְבָאֵר זֶה, מְקַדִּים בְּהַמְאָמְר¹¹ שְׁמֹשֶׁה רְבִינוּ

ביאור בדרך אפשר
 42 מְהֵימְנָא', דְּשִׁנֵּי פְרוּשִׁים בְּזָה. פִּירוּשׁ אַחַד הוּא 'רועה נאמן'. רועה
 43 נאמן פירושו שאינו נאמן רק לבעלי הצאן אלא הוא נאמן לצאן עצמם בכך
 44 שהוא מוסר את נפשו אפילו עבור כבשה אחת ואינו מוכן להחליפה באחרת.
 45 כמו כן משה רבינו שְׁהוּא רועה נְאָמֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְהַפִּירוּשׁ הַשְּׁנִי
 46 הוּא 'רועה אמונה' שמשמעו 'הוא,
 47 כשם שתפקידו של רועה צאן הוא
 48 להאכילם במרעה טוב ומזון, כך ישנו
 49 צורך להאכיל את נשמות ישראל
 50 במרעה של 'אמונה' וזו עבודתו של
 51 משה רבינו שְׁהוּא זֶן וּמְפָרְנֵס
 52 (=מכלכל) אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֵנִין
 53 הָאֲמוּנָה. הַטַּעַם לִכֵּן שִׁישְׁנו צוּרֵךְ
 54 בַּפְּעוּלָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רְבִינוּ לְהַאכִיל אֶת
 55 נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל ב'אמונה', בו בזמן
 56 שֶׁלְכַאוּרָה הָאֲמוּנָה כְּבֵר קִיּוּמָת בְּהֵם
 57 שְׁהֵרִי הֵם קְבִלוּהּ בִּירוּשָׁה מֵאֲבוֹתֵינוּ
 58 אֲבֵרָהם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, הַסִּיבָה לִכֵּן הִיא
 59 דְּהֵאֲמוּנָה שְׁלִישְׁנָה בְּיִשְׂרָאֵל
 60 מִצַּד עֲצָמָם, שְׁיִשְׂרָאֵל הֵם
 61 מְאָמִינִים בְּנֵי מְאָמִינִים¹², לֵאלֹא
 62 פְּעוּלָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רְבִינוּ אֶפְשָׁר
 63 שְׁתִּהְיֶה בְּבַחֲנִית מְקִיף, וְזֶה
 64 שְׁמֹשֶׁה רועה וּמְפָרְנֵס
 65 (=מכלכל) אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֵנִין
 66 הָאֲמוּנָה, מְשַׁמְעוֹת הַדְּבָר הוּא
 67 שְׁהֵאֲמוּנָה תִּהְיֶה בְּפִנְיִמִיּוּת.
 68 הַסְּבֵרָת הַמוֹשְׁגִים 'מְקִיף' רְפִינִימִיּוֹת:
 69 הַקֶּשֶׁר בֵּין שְׁנֵי דְבָרִים יָכוֹל לְהִיּוֹת
 70 בְּאוֹפֵן 'פְּנִימִי' וּבְאוֹפֵן 'מְקִיף'. כֹּאשֶׁר
 71 הָאָדָם בֹּא בְּמַגֵּעַ עִם דְּבַר שֶׁבִיכוּלָתוֹ
 72 לְהַפְנִימוֹ, לְהַכִּילוֹ בְּתוֹכּוֹ וְלִהְיוֹת
 73 עִימוֹ אוֹי קֶשֶׁר זֶה הֵינוּ 'פְּנִימִי'. מַה-
 74 שְׁאֵין-כֵּן כֹּאשֶׁר הַדְּבָר נִשְׂאָר מְחוּרֵךְ
 75 לִיכוּלָת הָאָדָם לְהַכִּילוֹ וְאֵינוּ מֵתְאַחַד
 76 עִימוֹ, הוּא נִשְׂאָר מְחוּצָה לוֹ. קֶשֶׁר זֶה
 77 הֵינוּ בְּבַחֲנִית 'מְקִיף'. קֶשֶׁר 'פְּנִימִי' בֹּא
 78 לְיַדֵי בִּיטוּי בְּכֵן שְׁמִצִּיאוֹת הָאָדָם מִשְׁתַּנָּה בְּהִתְאַם לְדַבֵּר עִימוֹ הוּא נִקְשֶׁר
 79 וּמֵתְאַחַד. מַה-שְׁאֵין-כֵּן כֹּאשֶׁר הַקֶּשֶׁר הוּא בְּאוֹפֵן 'מְקִיף' מִצִּיאוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם
 80 נִשְׂאָרָת כְּמִקּוּדָם. דּוּגְמָה לְדַבֵּר: אָדָם הַשּׁוֹמֵעַ רְעִינֵן וְרוֹחֵנִי הַקֶּשֶׁר שֶׁבְּסוּבָרָא
 81 שְׁכֵלִית עִמּוּקָה, כֹּאשֶׁר מְדוּבָר בְּסוּבָרָא אֲשֶׁר בִּיכוּלָת הָאָדָם לְהַכִּילָהּ בְּשִׁכּוּלּוֹ,
 82 לְהַבְיִנָה וְלְהַסְבִּירָה לְעֲצֻמוֹ הֵיטֵב, אוֹי שְׁכֵל הָאָדָם מֵתְאַחַד עִימָה וְעַל-יַדֵּי-כֵּךְ

(8 כ"ה בסד"ה ואתה תצוה עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' רנו). ובכ"מ. ובד"ה זה תרפ"ז ס"ד בתחלתו (ועד"ז רסט"ו) "תקשר את בני ישראל" ואינו מוסיף "עם אוא"ס". ויש לומר, דבהמאמר מפרש שמה מקשר את בני ישראל עצמם, כדלקמן ס"א. 9) בהעלותך יא, כא. 10) ראה בכ"ז בד"ה הנ"ל תרפ"ז ס"ה. 11) סעיף ד. 12) שבת צז, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (=והתפשטות שלו שבכל דור) מְחַזְקִים אֶת הָאֱמוּנָה דִּישְׂרָאֵל, 46
 2 מִבְּאֵר¹⁷ הַדְּיוּק בְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב "שָׁמֶן גו' פְּתִית לְמֵאוּר" 47
 3 (כאמור בסעיף א' הדיוק הוא בכך שהתורה אומרת שהצורך בשמן הוא 48
 4 'לְמֵאוּר' וְלֹא 'לְהָאִיר', המשמעות הפנימית של זה היא: המילה 49
 5 'כְּתִית' רומזת על המצב בו נמצאים בני 50
 6 ישראל בגלות, והמילה 'למאור' רומזת 51
 7 על ההתגלות לה הם זוכים דווקא 52
 8 בעקבות כך. שְׂבֻזְמֵן הַגְּלוּת, שָׂאוּ 53
 9 כָּל אֶחָד וְאֶחָד הוּא נִשְׁבָּר 54
 10 וְנִדְכָּא, שוו משמעות המילה 55
 11 'כְּתִית' במובן של 'שְׂבִירָה', הרי 56
 12 דווקא על ידי זה מגיעים 57
 13 לְהַתְגַּלוּת של המדרגה הנקראת בשם 58
 14 'מֵאוּר' (שהוא הַעֲצָם) שמעלתה 59
 15 היא בכך שְׂהִיא למעלה ממהות של 60
 16 'אור', היא המקור אשר מְמַנְנוּ 61
 17 נִמְצָא הָאוּר. הסברת הדברים: 62
 18 במילה 'מאור' מכונה המקור של 63
 19 ה'אור'. לדוגמה, השמש עצמה לעומת 64
 20 האור היוצא ממנה נקראת בשם 'מאור' 65
 21 היות והיא המקור של האור. אחד 66
 22 ההבדלים בין המאור לאור הוא בכך 67
 23 שהמאור הינו הדבר עצמו לעומת 68
 24 האור שאינו אלא מציאות שחוצה 69
 25 חימונו, בדוגמת השמש עצמה לעומת 70
 26 האור שלה שהוא חוצה הימנה. לכן 71
 27 המושגים 'מאור' ו'אור' קשורים 72
 28 במושגים 'עצם' ו'גילויים', 'עצם' 73
 29 פירושו הדבר בעצמו, לעומת זאת 74
 30 ה'גילויים' הם בדוגמת אור השמש 75
 31 שאינו אלא מה שמתגלה ממנה אך 76
 32 איננו השמש עצמה. דברים אלה הם 77
 33 בבחינת משל כלפי התגלותה של 78
 34 הנשמה האלוקית. כאשר מדובר אודות 79
 35 הנשמה האלוקית, ישנה מצד אחד 80
 36 דרגתה הגלויה בנוף האדם, דרגה זו קשורה בכוחותיו הגלויים של האדם, 81
 37 שכלו ומידותיו. דרגה זו היא בבחינת רובד ה'גילויים' שלה. לעומת זאת ישנה 82
 38 'עצם הנשמה', כלומר הנשמה כמו שהיא בעצמה, אשר להיותה חלק אלוקה 83
 39 ממעל ממש הרי איננה שייכת ואיננה נתפסת כלל בנוף המוגבל ובכוחותיו 84
 40 הגלויים של האדם. כאמור, דווקא על ידי המצב של 'כתי' זוכים להתגלות 85
 41 ה'מאור', 'עצם הנשמה'. וְצָרִיף לְהִבְיִן את הַשְּׂכֻחוֹת בין העניינים 86
 42 השונים המבוארים במאמר של כ"ק אדמו"ר הריי"צ. השייכות דִּהַפְרוּשׁ 87
 43 ב'כְּתִית לְמֵאוּר' לְהַמְבָּאָר (בְּהַמְאָמָר) לְפִנֵּי־זֶה שְׂמֻשָּׁה 88
 44 [וְאֵתְפֹשֶׁטוּתָא דִּילִיָּה שְׂבָכְל דָּרָא] זֶן וּמְפָרְנֵס אֶת הָאֱמוּנָה 89
 45 שְׂתִהִיָּה בְּפָנֵימִיּוֹת.

1 מתענן ונעשה קרוב יותר לרוחניות. אך כאשר אין האדם מסוגל להכיל רעיון 1
 2 זה בשכלו, הרי למרות שהוא חש שמדובר בדבר עמוק והוא בהתפעלות מכך, 2
 3 מכל־מקום הרעיון נשאר מחוץ לשכלו כך שהאדם נשאר מגושם כמקודם. 3
 4 כמו כן כאשר מדובר אודות האמונה של יהודי בקדוש ברוך הוא. למרות 4
 5 שהאמונה קיימת באדם אך יתכן 5
 6 שאיננה מתאחדת עם מציאותו הגלויה, 6
 7 שכלו ורגשותיו. שכלו ורגשותיו אינם 7
 8 משתנים בעקבות אמונתו בה' אחד, 8
 9 אמונה זו לא מתקבלת אצלם. אופן זה 9
 10 של אמונה הוא בבחינת 'מקיף'. 10
 11 תפקידו של משה רבינו הוא לגרום 11
 12 לכך שהאמונה תאיר בנשמות ישראל 12
 13 באופן פנימי, שהאמונה תתאחד עם 13
 14 מציאותו הגלויה של יהודי ותחדור 14
 15 ותתקבל בשכלו וברגשותיו ובכל 15
 16 פעולותיו עד כדי כך שהם יהיו 16
 17 מתאימים לאמונתו בה' אחד. וְהוּ 17
 18 מַה שְׂכַתוּב בְּזֵהרִ"ב¹³ "הִיָּה 18
 19 אֱמוּנָה דְלַעֲלִיא יִתְזֵן וְיִתְפָּרְנֵס 19
 20 מְגִיָּה עַל יָדֶךָ" (=אותה אמונה 20
 21 עליונה תהיה ניוזת ומכלכלת על ידך, 21
 22 כלומר על ידי מֻשָּׁה), דָּהּ 22
 23 שְׂמֻשָּׁה זֶן וּמְפָרְנֵס אֶת 23
 24 הָאֱמוּנָה, משמעות הדבר הוא 24
 25 שְׂמֻשָּׁיָהּ וּמְגַלָּה אוֹתָהּ 25
 26 בְּפָנֵימִיּוֹת. וּמְמַשֵּׁיָּהּ בְּהַמְאָמָר 26
 27 של כ"ק אדמו"ר הריי"צ, דָּהּ 27
 28 שְׂמֻשָּׁה הוּא רְעִיא מְהִימְנָא', 28
 29 הַפְּנִיָּה בְּזֵה הִיא לֹא רַק כְּלָפִי 29
 30 משה רבינו בדורו אלא גם 30
 31 לְאֵתְפֹשֶׁטוּתָא דְמֻשָּׁה שְׂבָכְל 31
 32 דִּוְרִי¹⁴ (=להתפשטות של משה 32
 33 שבכל דור) אשר בכל דור ודור ישנם 33
 34 צדיקים שבהם מתפשטת ומאירה 34
 35 נשמתו של משה רבינו והם גם כן 35
 36 בבחינת 'רעיא מהימנא', דְרָאשֵׁי אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל שְׂבָכְל דִּוְר הֵם 36
 37 מְחַזְקִים אֶת הָאֱמוּנָה דִּישְׂרָאֵל (שְׂבִדּוּרִם), שְׂהַאֲמוּנָה 37
 38 שְׂלָהֶם תִּהְיֶה בְּפָנֵימִיּוֹת. וּכְמוֹ מְרַדְכֵי¹⁵, שְׂהִיָּה 38
 39 הָאֵתְפֹשֶׁטוּתָא דְמֻשָּׁה שְׂבִדּוּרִי, כְּמֵאֲמַר רַבּוּתֵינוּ ז"ל¹⁶ 39
 40 שְׂמְרַדְכֵי בְּדוּרוֹ כְּמֻשָּׁה בְּדוּרוֹ, עבודתו של מרדכי היתה בכך שְׂגַם 40
 41 בְּזִמְן גְּזַרְת הַמֶּן, שְׂלַמּוּד הַתּוֹרָה וְקִיּוּם הַמְצֻוֹת אֲזֵ הִיָּה 41
 42 קָשׁוּר עִם מְסִירוֹת נַפְשׁ, הַקְּהִיל קְהֵלוֹת בְּרַבִּים לְחֻזַּק אֶת 42
 43 אֱמוּנָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּהוֹי' וְלַעֲמֹד חֻזַּק בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה 43
 44 וְקִיּוּם הַמְצֻוֹת. וּבְהַמְשַׁךְ הַמֵּאֲמַר "קַבֵּל יִהְיוּדִים", לְאֵתְרֵי שְׂמֻבְאָר 44
 45 בְּאֶרְכָּה שְׂמֻשָּׁה וְאֵתְפֹשֶׁטוּתָא דִּילִיָּה שְׂבָכְל דָּרָא 45

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (ד) וְהִנֵּה הַבְּאֹרַי בַּפְּסוּק "וְאַתָּה תְּצַוֶּה" בָּא (בְּהַמְאָמַר)
 2 בְּהַמְשֵׁךְ לְהַמְבָּאָר בַּתְּחִלַּת הַמְאָמַר, דְּפִרּוּשׁ הַפְּסוּק שְׁנֵאמַר
 3 בְּמִגִּילַת אֶסְתֵר "וְקָבַל הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר הִחְלוּ לַעֲשׂוֹת"¹⁸
 4 מִשְׁמַעוֹת הַפְּשׁוּטָה שֶׁל הַפְּסוּק הִיא שֶׁהַיְהוּדִים קִבְּלוּ עַל עֲצָמָם אֶת מִצְוֹת חַג

5 הַפּוּרִים לְדוֹרוֹת הַבָּאִים כִּשְׁם שֶׁחֲחֻלו
 6 לַעֲשׂוֹת בְּשָׁנָה הַרְּאִשׁוֹנָה. אֲךָ מִשְׁמַעוֹתוֹ
 7 הַפְּנִימִית שֶׁל הַפְּסוּק הוּא שֶׁקָּבְלוּ
 8 מֵה שֶׁהִחְלוּ בְּהִזְמֵן דְּמִתֵּן
 9 תּוֹרָה¹⁹ כְּלוֹמַר הֵם קִבְּלוּ עַל עֲצָמָם
 10 לֹא רַק אֶת מִצְוֹת הַפּוּרִים אֲלָא אֶת כָּל
 11 הַתּוֹרָה כּוֹלָה, וּבִאֲפֻן יוֹתֵר נִעְלָה
 12 מִהַצְּוֵרָה בַּהֶם קִבְּלוּ זֹאת בְּמִתֵּן תּוֹרָה
 13 עַל הַר סִינַי. דְּבִמִּתֵּן תּוֹרָה הִיְתָה
 14 רַק הַתְּחִלָּה (הַחֲלוּ לַעֲשׂוֹת),
 15 וּבִימֵי אַחֲשָׁרוֹשׁ (בְּזִמְן גְּזִירַת
 16 הַמֶּן) הִיְתָה הַקְּבֵלָה הַשְּׁלִימָה,
 17 וְקָבַל הַיְהוּדִים. [נְפִירוּשׁ פְּנִימִי
 18 זֶה הוּא עַל-דֶּרֶךְ מְאָמַר רְבוּתֵינוּ
 19 ז"ל²⁰ עַל הַפְּסוּק²¹ שְׁנֵאמַר גַּם
 20 כֵּן בְּמִגִּילַת אֶסְתֵר "קִיְמוּ וְקָבְלוּ
 21 הַיְהוּדִים", דּוֹרְשִׁים עַל כֵּן חֲזִ"ל
 22 שֶׁהַיְהוּדִים קִיְמוּ בּוֹמֵן אַחֲשָׁרוֹשׁ מֵה
 23 שֶׁקָּבְלוּ כְּכָר בְּמִתֵּן תּוֹרָה, דְּזָה
 24 שֶׁהַקְּדִימוֹ אֶת אֲמִירַת 'נַעֲשֵׂה'
 25 לְנִשְׁמַע' בְּמִתֵּן תּוֹרָה הִיְתָה
 26 רַק הַקְּבֵלָה שֶׁל הַתּוֹרָה אֲךָ קִבְּלָה
 27 זוֹ יִכְלָה לְהַתְּעַרֵּר, וּבִימֵי
 28 אַחֲשָׁרוֹשׁ²² קִיְמוּ מֵה
 29 שֶׁקָּבְלוּ²³ מִשְׁמַעוֹת 'קִיּוּם' זֶה הִיא
 30 נִחְיַת תּוֹקֵף לְקַבְּלָה שֶׁקִּיבְלוּ עַל עֲצָמָם
 31 בַּתְּחִילָה]. וּמִדִּיק בְּהַמְאָמַר,
 32 שֶׁלְּכֹארוּהָ הוּא דְּכָר פְּלֵא²⁴,
 33 דְּבִמִּתֵּן תּוֹרָה הִיּוֹ שֶׁיִּשְׂרָאֵל
 34 בְּתַכְלִית הָעֲלוּי, וְהִיּוֹ אֲזִי
 35 אֲצֻלָּם גְּלוּי אֲלֵקוֹת בְּדִרְגָּא
 36 הַכִּי נִעְלִית [דְּנֹסָף לְזָה שְׁגָם
 37 קוֹדֵם מִתֵּן תּוֹרָה הִיּוֹ גְּלוּיִים
 38 וְרוֹחִיִּים נִעְלִים בְּיוֹתֵר, הַגְּלוּי

39 הַאֲלוּקֵי שְׁהִיָּה בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וּבְכַרְט בְּקִרְיעַת יַם סוּף, הִנֵּה
 40 הַגְּלוּי שְׁהִיָּה בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה הִיָּה גְּלוּי נִעְלָה עוֹד יוֹתֵר
 41 אֲשֶׁר מִכָּל זֶה מוֹבֵן שֶׁבְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה הִיּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּתַכְלִית הַמַּעֲלָה, וְלַעֲוֹמַת
 42 זֹאת בִּימֵי אַחֲשָׁרוֹשׁ הִיּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּתַכְלִית הַיְרִידָה, דְּנֹסָף
 43 לְהַעֲלֵם וְהַהֲסָתֵר שֶׁל אֹרֶחַ ה'
 44 שְׁקִיָּים בְּכָל גְּלוּת [דְּכָל גְּלוּת
 45 הוּא בְּדִגְמַת גְּלוּת מִצְרַיִם²⁵,
 46 וּכְמוֹ שֶׁבְּגְלוּת מִצְרַיִם כְּתִיב²⁶
 47 "וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקּוֹצֵר
 48 רוּחַ וּמַעֲבֹדָה קָשָׁה", עַל-
 49 דֶּרֶךְ-זֶה הוּא בְּכָל גְּלוּת,
 50 שִׁישְׁנָם כְּמָה נְסִיוֹנוֹת בְּקִיּוּם
 51 הַתּוֹרָה וְהַמְצִוּוֹת], הִנֵּה אֲזִי
 52 (בְּזִמְן גְּזִירַת הַמֶּן) הִיָּה
 53 הַהֲעֵלָם וְהַהֲסָתֵר עוֹד יוֹתֵר,
 54 וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן, בְּזִמְן מִתֵּן
 55 תּוֹרָה, כְּשֶׁהִיּוֹ יִשְׂרָאֵל
 56 בְּתַכְלִית הָעֲלוּי, הִיְתָה רַק
 57 הַתְּחִלָּה (הַחֲלוּ לַעֲשׂוֹת),
 58 וּבְזִמְן גְּזִירַת הַמֶּן, כְּשֶׁהִיּוֹ
 59 בְּתַכְלִית הַשְּׁפִלוּת, אֲזִי דּוֹקָא
 60 קִבְּלוּ מֵה שֶׁהִחְלוּ בְּמִתֵּן
 61 תּוֹרָה. וּמִבְּאָר בְּזָה כ"א אֲדַמְרִיר
 62 הַרְּי"צ, דְּבִזְמַן הַגְּזֵרָה, הִיּוֹ
 63 דּוֹקָא אֲזִי הִיָּה קִיּוּם הַתּוֹרָה
 64 וּמְצִוּוֹת שְׁלֵהֶם בְּמִסִּירוֹת
 65 נְפִשׁ. [וּמִסִּירוֹת נְפִשׁ הִיְתָה גְּדוּלָה
 66 בְּיוֹתֵר דְּנֹסָף לְזָה שְׁהִיָּה לְהֵם
 67 מִסִּירוֹת נְפִשׁ שְׁלֵא לְכַפּוֹר

1 (ד) וְהִנֵּה הַבְּאֹרַי בַּפְּסוּק וְאַתָּה תְּצַוֶּה בָּא
 2 (בְּהַמְאָמַר) בְּהַמְשֵׁךְ לְהַמְבָּאָר
 3 בַּתְּחִלַּת הַמְאָמַר, דְּפִרּוּשׁ וְקָבַל הַיְהוּדִים אֶת
 4 אֲשֶׁר הִחְלוּ לַעֲשׂוֹת¹⁸ הוּא שֶׁקָּבְלוּ מֵה שֶׁהִחְלוּ
 5 בְּהִזְמֵן דְּמִתֵּן תּוֹרָה¹⁹. דְּבִמִּתֵּן תּוֹרָה הִיְתָה
 6 הַתְּחִלָּה (הַחֲלוּ לַעֲשׂוֹת), וּבִימֵי אַחֲשָׁרוֹשׁ
 7 (בְּזִמְן גְּזִירַת הַמֶּן) הִיְתָה הַקְּבֵלָה, וְקָבַל
 8 הַיְהוּדִים. [נְעַל-דֶּרֶךְ מְאָמַר רְבוּתֵינוּ ז"ל²⁰ עַל
 9 הַפְּסוּק²¹ קִיְמוּ וְקָבְלוּ הַיְהוּדִים, קִיְמוּ מֵה שֶׁקָּבְלוּ
 10 כְּכָר, דְּזָה שֶׁהַקְּדִימוֹ נַעֲשֵׂה לְנִשְׁמַע בְּמִתֵּן תּוֹרָה
 11 הִיְתָה רַק הַקְּבֵלָה, וּבִימֵי אַחֲשָׁרוֹשׁ²² קִיְמוּ מֵה
 12 שֶׁקָּבְלוּ²³]. וּמִדִּיק בְּהַמְאָמַר, שֶׁלְּכֹארוּהָ הוּא דְּכָר
 13 פְּלֵא²⁴, דְּבִמִּתֵּן תּוֹרָה הִיּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּתַכְלִית
 14 הָעֲלוּי, וְהִיּוֹ אֲזִי אֲצֻלָּם גְּלוּי אֲלֵקוֹת בְּדִרְגָּא הַכִּי
 15 נִעְלִית [דְּנֹסָף לְזָה שְׁגָם קוֹדֵם מִתֵּן תּוֹרָה הִיּוֹ
 16 גְּלוּיִים נִעְלִים בְּיוֹתֵר, הַגְּלוּי שְׁהִיָּה בִּיצִיאַת
 17 מִצְרַיִם וּבְכַרְט בְּקִרְיעַת יַם סוּף, הִנֵּה הַגְּלוּי
 18 שְׁהִיָּה בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה הִיָּה גְּלוּי נִעְלָה עוֹד
 19 יוֹתֵר], וּבִימֵי אַחֲשָׁרוֹשׁ הִיּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּתַכְלִית
 20 הַיְרִידָה, דְּנֹסָף לְהַעֲלֵם וְהַהֲסָתֵר שֶׁבְּכָל גְּלוּת
 21 [דְּכָל גְּלוּת הוּא בְּדִגְמַת גְּלוּת מִצְרַיִם²⁵, וּכְמוֹ
 22 שֶׁבְּגְלוּת מִצְרַיִם כְּתִיב²⁶ וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקּוֹצֵר רוּחַ
 23 עַל-דֶּרֶךְ-זֶה הוּא בְּכָל גְּלוּת, שִׁישְׁנָם כְּמָה נְסִיוֹנוֹת בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמְצִוּוֹת],
 24 הִנֵּה אֲזִי (בְּזִמְן גְּזִירַת הַמֶּן) הִיָּה הַהֲעֵלָם וְהַהֲסָתֵר עוֹד יוֹתֵר, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן,
 25 בְּזִמְן מִתֵּן תּוֹרָה, כְּשֶׁהִיּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּתַכְלִית הָעֲלוּי, הִיְתָה רַק הַתְּחִלָּה (הַחֲלוּ לַעֲשׂוֹת),
 26 לַעֲשׂוֹת], וּבְזִמְן גְּזִירַת הַמֶּן, כְּשֶׁהִיּוֹ בְּתַכְלִית הַשְּׁפִלוּת, אֲזִי דּוֹקָא קִבְּלוּ מֵה
 27 שֶׁהִחְלוּ בְּמִתֵּן תּוֹרָה. וּמִבְּאָר בְּזָה, דְּבִזְמַן הַגְּזֵרָה, הִיָּה קִיּוּם הַתּוֹרָה וּמְצִוּוֹת
 28 שְׁלֵהֶם בְּמִסִּירוֹת נְפִשׁ. [דְּנֹסָף לְזָה שְׁהִיָּה לְהֵם מִסִּירוֹת נְפִשׁ שְׁלֵא לְכַפּוֹר חֲס-

הנ"ל תרפ"ז סט"ו. 18) אסתר ט, כג. 19) כ"ה גם ברד"ה וקבל היהודים בתו"א מג"א צו, ג. ובכ"מ - נסמנו ברד"ה וקבל היהודים ה'תשי"א (סה"מ מלוקט ח"ג ע' סז הערה 4). 20) שבת פח, א. 21) אסתר ט, כז. 22) מהמשך הענינים בהמאמר ובתו"א שבהערה הבאה (וראה גם תו"א שם צט, רע"א. ובכ"מ) משמע, דזה שקבלוה בימי אחשורוש הוא בזמן הגזירה. ובפרש"י ד"ה בימי אחשורוש "מאהבת הנס שנעשה להם". ואולי יש לומר דשני ענינים בזה - ראה לקמן ס"ט. 23) כ"ה גם בתו"א מג"א צח, א דוקבל היהודים את אשר החלו לעשות הוא ע"ד "קיימו מה שקבלו" - אף שלכאורה הם שני ענינים שונים, ראה סה"מ מלוקט שם הערה 4. 24) הביאור בדיוק לשון זה - ראה ד"ה וקבל היהודים דפורים קטן ה'תשל"ח ס"א (סה"מ מלוקט ח"א ע' שיז). 25) ראה ב"ר פט"ז, ה "כל המלכיות נקראו על שם מצרים על שם שהם מצירות לישראל". 26) וארא ו, ט.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 חֲסִי-וְשָׁלוֹם [כַּמְבוּאָר בְּתוֹרַה אור²⁷, שְׂבָאִים הָיוּ מְמִירִים
2 דָּתָם לֹא הָיוּ עוֹשִׂים לָהֶם כְּלוֹם, כִּי הַגְּזֵרָה הֵיטָה רַק עַל
3 הַיְהוּדִים וְלֹא עַל אֱלֹהֵי שְׂאִינֵם 'יהודים' אלא 'עֲבָרִים'. יהודים הם אלה
4 הַכּוֹפְרִים בַּעֲבוּד־הַזֹּרֶה, וְאֶף-עַל-פִּיכֶן לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתָּם
5 מִחֻשְׁבֵּת חוּץ כְּלוֹמַר מִחֻשְׁבֵּת
6 אֹדוּת הַמֶּרֶת הַרַת חֲסִי-וְשָׁלוֹם]. 1 וְשָׁלוֹם [כַּמְבוּאָר בְּתוֹרַה אור²⁷, שְׂבָאִים הָיוּ
7 וַיִּתְּרָה מִזֹּו מְסִירוֹת נַפְשָׁם הֵיטָה לֹא רַק
8 עַל עַצֵּם אֲמוֹנָתָם בַּח' אֱלֹהֵי הָיָה לָהֶם
9 מְסִירוֹת נַפְשָׁם גַּם עַל קִיּוֹם
10 הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת²⁸, וְעַד כִּדֵּי כִךְ
11 שֶׁהִקְהִילוּ קְהֵלוֹת בְּרַבִּים
12 לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּמְסִירוֹת
13 נַפְשָׁם²⁹]. 2 מְמִירִים דָּתָם לֹא הָיוּ עוֹשִׂים לָהֶם כְּלוֹם, כִּי
14 הַגְּזֵרָה הֵיטָה רַק עַל הַיְהוּדִים, וְאֶף-עַל-פִּיכֶן לֹא
15 עָלְתָה עַל דַּעְתָּם מִחֻשְׁבֵּת חוּץ חֲסִי-וְשָׁלוֹם]. הֵיטָה
16 לָהֶם מְסִירוֹת נַפְשָׁם גַּם עַל קִיּוֹם הַתּוֹרָה
17 וּמִצְוֹת²⁸, וְעַד שֶׁהִקְהִילוּ קְהֵלוֹת בְּרַבִּים לְלַמֵּד
18 תּוֹרָה בְּמְסִירוֹת נַפְשָׁם²⁹]. 3 וְהַתְּעוֹרְרוֹת הַמְּסִירוֹת
19 נַפְשָׁם שֶׁלָּהֶם הֵיטָה עַל יְדֵי מְרַדְכֵי הַיְהוּדִי, מִלְּשָׁה
20 שְׂבָדוֹרוֹ. וְזֶהוּ וְקָבַל הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר הִחֲלוּ
21 לַעֲשׂוֹת, דְּבַמִּתְּן תּוֹרָה הֵיטָה רַק הַהִתְקַלָּה, וּבִזְמַן
22 גְּזֵרַת הַמֶּן הֵיטָה הַקְּבָלָה, כִּי עַל יְדֵי שֶׁהֵיטָה לָהֶם
23 אֲזַי מְסִירוֹת נַפְשָׁם כַּפְּעַל עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת נִתְעַלּוּ
24 (בְּעֵנְיָן זֶה) לְמַדְרַגָּה נְעֻלִית יוֹתֵר מִכְּמוֹ שֶׁהָיוּ
25 בְּזַמַּן מִתְּנַן תּוֹרָה, וְלִכֵּן אֲזַי דּוֹקָא הֵיטָה הַקְּבָלָה,
26 וְקָבַל הַיְהוּדִים.
27 וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַפְּרוּשׁ בְּכַתִּיב לְמֵאוֹר,¹⁶
28 שֶׁעַל-יְדֵי 'כַּתִּיב' (נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּא)
29 מְגִיעִים לְה'מֵאוֹר', הוּא בְּאוֹר עַל זֶה שֶׁבְּזַמַּן
30 הַגְּזֵרָה דּוֹקָא בְּאוֹר לְמְסִירוֹת נַפְשָׁם בְּאִפְּן נְעֻלָּה
31 בְּיֹתֵר³⁰. כִּי מְסִירוֹת נַפְשָׁם הֵיטָה עַצֵּם הַנְּשֻׁמָּה
32 שֶׁלְּמַעַלָּה מְגִלוֹי, 'מֵאוֹר' (שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְצָא הָאוֹר),
33 וְעַל יְדֵי שֶׁהָיוּ אֲזַי בְּמִצְבַּב דְּכַתִּיב' (נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּא),
34 נִתְגַּלָּה עַצֵּם הַנְּשֻׁמָּה, 'מֵאוֹר'. אֲכַל מִהֶמְשֵׁף וְסִדְר
35 הָעֵנְיָנִים בְּהַמְאָמֵר שֶׁהַפְּרוּשׁ בְּכַתִּיב לְמֵאוֹר בְּא
36 לְאַחֲרֵי הָעֵנְיָן דְּרַעֲיָא מִהֵמְנָא, מִשְׁמַע, דְּעֵנְיָן
37 כַּתִּיב לְמֵאוֹר שֶׁיָּף גַּם לְזֶה שֶׁמִּשְׁשָׁה זָן וּמְפָרְסֵם אֶת
38 הָאֲמוּנָה שֶׁתְּהִיָּה בְּפִנְיֵמִיּוּת.
39 (ה) וַיֵּשׁ לְבָאֵר זֶה עַל פִּי הַיְדוּעֵי³¹ דְּזֶה שִׁישְׁרָאֵל
40 מֵאֲמִינִים בְּאֶלְקוֹת בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה
41 וְאִין צְרִיכִים רְאִיּוֹת עַל זֶה, הוּא מְצַד שְׁנֵי

27) מג"א צא, ב. צז, א. צט, ב. וראה גם במקומות שנשמנו בסה"מ מלוקט ח"ג ע' סח הערה 12. 28) שזהו חידוש גדול יותר, כי בנוגע לאמונה, גם קל שבקלים מוסר נפשו (תניא פ"ח. ובכ"מ). 29) שזהו חידוש גדול עוד יותר, כמובן בפשטות. 30) ראה הערות הקודמות. 31) ראה המשך תער"ב ח"א פס"א (ע' קיד). וראה גם המשך הנ"ל ח"ב ע' א'קפב "האמונה כו' משום דמזלי' חזי, דהנשמה כמו שהיא למעלה היא רואה כו', וכן ענין האמונה שמצד עצם הנשמה".

שבת פרשת תצוה, יו"ד אדר-ראשון, ה'תשמ"א

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

45 ב'תבנית' מסויימת השונה מזו של שאר האיברים. לכל איבר יש את תפקידו
 46 הפרטי המיוחד לו. לעומת זאת נשמת האדם איננה איבר נוסף, היא מהותו
 47 הפנימית של האדם הנמצאת בתוך האיברים כולם. נשמת האדם איננה קשורה
 48 ב'תבנית' כזו או אחרת של איבר מסויים, באותה מידה שאיננה מוגדרת
 49 בתבנית של 'רגליים' כך גם איננה
 50 מוגדרת בתבנית של 'ראש', היא
 51 למעלה מ'רגליים' והיא למעלה
 52 מ'ראש'. אך ביחד עם זה היא הנשמה של
 53 של ה'ראש' והיא הנשמה של
 54 ה'רגליים'. היא המהות הפנימית של
 55 הרגליים ושל הידיים ושל כל אחד
 56 מאיברי האדם. כאמור בסיפור, מצד
 57 אחד ה'סבא' איננו הראש ואיננו
 58 הידיים, אך ביחד עם זה ה'סבא' זוהי
 59 נשמתו הנמצאת ומתגלה בתוך
 60 האיברים כולם. כל כולו של הסבא
 61 נמצא בכל אחת משתי ידיו, ברגליו
 62 וכו'.

63 כמו כן, כאשר מדובר אודות הנפש
 64 האלוקית, ישנן מצד אחד הדרגות
 65 השונות הקיימות בה שהן בדוגמת
 66 האיברים שלה, וישנה 'עצם הנשמה'
 67 שמעבר אליהן. 'עצם הנשמה' איננה
 68 דרגה נוספת, היא מעבר לכל הדרגות.
 69 הדרגות השונות קשורות ב'תבניות'
 70 ורוחניות שונות, חלק הנשמה שבגוף מוגבל ב'תבנית' הקשורה בכוחותיו
 71 הגלויים של האדם, חלק הנשמה שלמעלה מהגוף מוגדר אף הוא ב'תבנית'
 72 הקשורה ברוחניותם של עולמות עליונים, לעומת זאת 'עצם הנשמה' מופשטת
 73 מכל 'תבנית' שהיא. אך ביחד עם זה 'עצם הנשמה' היא הנקודה הפנימית
 74 והיא בבחינת ה'נשמה' של הדרגות כולן.

75 ויש לומר, דמהחלוקים וההבדלים שפנין שגני הבאורים
 76 (הענינים) המסבירים את הטעם לאמונתו של היהודי) הוא, דהאמונה
 77 הקיימת בהנשמה המלבשת בגוף הבאיה כתוצאה מראית הנשמה
 78 שלמעלה, הרי הצורה בה קיימת אמונה זו בגוף היא בבחינת מקיף
 79 כאמור בסעיף ג' בחינת מקיף פירושה שהאדם חש בה ומתפעל ממנה אך אין זה
 80 מתקבל בכוחותיו הגלויים, שכלו ורגשותיו וכל פעולותיו אינם משתנים בעקבות
 81 אמונה זו. דכיון שרוחניותה של הנשמה שלמעלה היא קשורה
 82 ב'תבנית' כזו שלמעלה משייכות להתלבשות בגוף לכן פעלתה
 83 בהנשמה המלבשת בגוף איננה יכולה להתקבל ב'תבניתם' המצומצמת
 84 של הכוחות הגלויים ולכן היא בבחינת מקיף. ובכדי שהאמונה
 85 (בהנשמה המלבשת בגוף) תהיה בפנימיות כלומר שהאמונה
 86 תתקבל ותקלט גם בשכלו ורגשותיו של האדם ותחדור בכל פעולותיו, הוא
 87 דווקא על ידי גלוי נקודה עמוקה יותר בנשמה שהיא ההתקשרות
 88 עצמית דעצם הנשמה. פי עצם הנשמה עם היותה מצד מהותה

1 הדרגות האמורות. ביתר ביאור: אודות הנשמה האלוקית נאמר בספר התנאי
 2 שהיא חלק אלוהי ממעל ממש אך ביחד עם כך נאמר עליה שהיא בבחינת
 3 "אלוקות כפי שנעשה בבחינת נבוא" כלומר במהותה הפנימית היא חלק
 4 אלוהי אך בחיצוניותה היא בעלת 'תבנית' של נבוא בעל מציאות לעצמו.
 5 הדרגות השונות הקיימות בנשמה
 6 האלוקית, זו שבגוף וזו העליונה יותר,
 7 קשורות בחלק זה של הנשמה
 8 האלוקית. הדרגה התחתונה ככולה
 9 במסך החומר של הגוף ולכן איננה
 10 רואה אלא את הגשמיות שסובבת
 11 אותה. לעומתה הדרגה העליונה יותר
 12 רואה את אור ה' אשר אין מקום פנוי
 13 ממנו. אך עצם הנשמה זוהי פנימיותה
 14 של הנשמה אשר היא ואלוקות הינם
 15 דבר אחד ממש.
 16 אמונתו של יהודי נובעת משני טעמים.
 17 טעם אחד הוא לפי שמוזליותו
 18 חזיון³² (=לפי שמוזל רואה). 'מולי'
 19 הינו כינוי לחלק הנשמה שלמעלה
 20 מהגוף, כלומר דהנשמה
 21 שלמעלה רואה אלוקות
 22 (וכאמור לקמן בסעיף הבא שראיה
 23 גורמת להתאמתות חזקה שלמעלה
 24 מזו הנגרמת על ידי שכל), וזה
 25 פועל בהנשמה שבגוף
 26 האמונה באלוקות. ועוד באור
 27 דשרש האמונה הוא מעצם הנשמה (שלמעלה גם ממוזליות
 28 חזיון). דזה שעצם הנשמה מקשרת באלוקות היא התקשרות
 29 עצמית (שאניה תלויה בסבה חיצונית, גם לא בענין הראיה
 30 שלמעלה משכל. כלומר זו התקשרות הקיימת בה מצד עצמה להיותה
 31 חלק אלוהי ממעל ממש, כך שאלוקות זה היא והיא זו אלוקות).
 32 הסברת הדברים האמורים לקמן:

33 כאשר מדובר אודות הקשר בין הדרגות השונות של הנשמה, זה ברומה
 34 לקשר הקיים בין חלקי האדם אשר מהם מציאותו מורכבת, איברי גופו
 35 ונשמתו. הדבר יובן בבהירות באמצעות הסיפור הבא: פעם, בהיות אדמו"ר
 36 ה'צמח צדק' ילד, ישב בחיקו של סבו, אדמו"ר הזקן וקרא "סבא, סבא!"
 37 ויאמר לו סבו "איפה הוא סבא?" הצביע הילד על ראש הסבא. אמר הסבא:
 38 "זהו הראש של סבא, אך היכן סבא?" הצביע הילד על ידיו של הסבא: "הנה
 39 סבא". אמר הסבא: "אלה הן ידיו של סבא, אך היכן סבא?" וכך חזר הדבר
 40 על עצמו בצורות שונות. ירד הילד מברכיו של סבו והסתחר מאחורי הדלת.
 41 לפתע צעק "סבא! סבא!" פנה אליו אדמו"ר הזקן "מה?" אמר הילד "הנה,
 42 זהו סבא"
 43 הסברת הדברים: מציאות האדם כוללת את איברי גופו ואת נשמתו. האיברים
 44 שונים זה מזה מן הקצה אל הקצה. כל אחד מאיברי גוף האדם מוגדר

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 למעלה מכל דרגה שהיא, אך דווקא היא העצם (=העצמיות והפנימיות)
- 2 של הנשמה המלכשת בהגוף, ולכן, האמונה דהנשמה
- 3 המלכשת בהגוף שקיימת בה מצד עצם הנשמה היא
- 4 בפנימיותה.
- 5 בסוף סעיף ד' לדנו שמוכרח להיות
- 6 קשר בין פעולתו של משה רבינו בתור
- 7 'רועה אמונה' לבין מצב ה'שכירה'/
- 8 הקיים בזמן הגלות, לכאורה מדובר
- 9 בדברים הקשורים ברבדים שונים
- 10 לחלוטין של הנפש. תפקידו של 'רועה
- 11 אמונה', להחדיר את האמונה
- 12 בפנימיות, קשור ברובד הגלוי של
- 13 האדם. לעומת זאת ה'כתית' וה'שכירה'
- 14 שבזמן הגלות קשורים בעצם הנשמה.
- 15 אך על פי מה שלמדנו בסעיף זה אשר
- 16 דווקא האמונה הנובעת מ'עצם
- 17 הנשמה' קשורה בפנימיות האדם יובנו
- 18 הדברים.
- 19 ועל פי זה יש לבאר קשר
- 20 הענינים שבהמאמר "וקבל
- 21 היהודים", שביאור הענין
- 22 ד(כתית) למאור שזו התגלחה
- 23 של עצם הנשמה בא בהמשך
- 24 לבאור הענין ד'רעיא
- 25 מהימנא' דבר המוכיח שיש קשר
- 26 ביניהם, כי זה שמשה זן
- 27 ומפרנס את האמונה שתהיה
- 28 בפנימיות הוא על ידי שהוא
- 29 מגלה את עצם הנשמה
- 30 (שלמעלה ממזליה חזי), אשר
- 31 כאמור בסעיף ד' 'עצם הנשמה' לעומת
- 32 הכוחות הגלויים נקראת בשם
- 33 'מאור' שלמעלה מאור'.
- 34 ומה שנאמר בפסוק "כתית
- 35 למאור", ומבאר הרי בהמאמר
- 36 שבכדי להגיע לה'מאור' הוא
- 37 על ידי הענין ד'כתית' שקיים
- 38 דווקא בזמן הגלות ולא בזמנו של
- 39 משה רבינו במדבר אשר אז לא היה
- 40 מצב של 'כתית', הביאור בכך הוא,
- 41 כי למרות שעצם הנשמה מתבטאת
- 42 ביכולת להחדיר את האמונה בפנימיות
- 43 אך עקר הגלוי והביטוי דעצם הנשמה ('מאור') הוא מתגלה
- 44 בענין המסירות נפש (שעקרו הוא בזמן הגלות), כדלקמן.
- 1) והענין הוא, הסברת הקשר בין גילוי עצם הנשמה למסירות נפש,
- דזה שהאמונה דישראל היא באופן שהוא מוסר נפשו על
- זה, הוא (בעקר) בהאמונה שמצד עצם הנשמה. דכאשר
- מדובר אודות האמונה התחונה יותר, הנובעת מצד זה שהוא רואה
- (מזליה חזי), הגם שהיא
- בתוקף גדול [כידוע
- דהתאמתות שנגרמת מצד
- הראיה, שהאדם לא רק הבין בשכלו
- שכך הדבר אלא הוא גם ראה זאת
- בעצמו היא התאמתות גדולה
- ביותר³³], מכל-מקום, בין
- שהאמונה שלו באופן הזה היא
- נובעת מצד סבה חיצונית (מצד
- זה שרואה) ואינה קשורה
- עם עצם מציאותו מציאותו של
- האדם והאלוקות הינם שני דברים
- נפרדים, והקשר ביניהם נגרם על ידי
- שהם רואים זה את זה, לכן אינו
- מכרח שימסור נפשו על זה
- כיוון שאינו חש שעצם קיומו תלוי
- בקשר שלו עם אלוקות, ואם כן זה
- שבסופו של דבר האמונה
- דישראל היא באופן שהוא
- מוסר נפשו על זה הוא מפני
- שהיא נובעת מעצם הנשמה, אשר
- ברובד זה האמונה פאלקות
- היא העצם שלו מבחינת עצם
- הנשמה אין לה קיום בלי אלוקות,
- אלוקות זה היא והיא זה אלוקות,
- ולכן אמונה זו היא באופן כזה שאי
- אפשר כלל שיכפר חס-
- ושלום וממילא הוא מוסר את נפשו.
- על פי האמור שתפקידו של משה רבינו
- הוא לגלות את האמונה הנובעת מעצם
- הנשמה, יובן בעומק יותר הקשר
- הפנימי בין משה רבינו עצמו לבין
- הצדיקים בדורות שלאחריו שהם
- בבחינת 'התפשטות שלו', למרות
- שצורת עבודתם שונה.
- ועל פי זה יש לבאר מה
- שכתוב בהמאמר "וקבל
- היהודים" דזה שמשה הוא
- שהוא זן ומפרנס את
- (כאמור בסעיף ג') רעיא מהימנא' האמונה) הוא גם בנוגע לרועי
- שראעל שכתוב בהמאמר דזה
- שלמעלה ממזליה חזי), אשר
- דווקא בזמן הגלות ולא בזמנו של
- משה רבינו במדבר אשר אז לא היה
- מצב של 'כתית', הביאור בכך הוא,
- כי למרות שעצם הנשמה מתבטאת
- ביכולת להחדיר את האמונה בפנימיות
- אך עקר הגלוי והביטוי דעצם הנשמה ('מאור') הוא מתגלה
- בענין המסירות נפש (שעקרו הוא בזמן הגלות), כדלקמן.

שבת פרשת תצוה, יו"ד אדר-ראשון, ה'תשמ"א

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 נקראים בשם אתפשוטתא דמשה שבכל דרא) שהם מחזקים
 2 את האמונה דישאל שיעמדו במסירות נפש בקיום התורה
 3 ומצוות. דלכאורה צורת עבודתו של משה רבינו וצורת עבודתם של
 4 הצדיקים שלאחריו שונה, שהרי זה שמשה וזו ומפרנס את האמונה
 5 הוא (במבואר בכמה מקומות³⁴ וגם במאמר זה
 6 עצמו³⁵) על ידי שמשיע לישאל דעת באלקות תהיה
 7 להם הבנה בשכל והרגשה בלב באלקות. שעל-ידיה באה
 8 האמונה בפנימיות, זאת אומרת שעיקר התעסקותו של משה רבינו עם
 9 בני ישראל היא ברובד של הכוחות הגלויים שלהם. ולעומת זאת זה
 10 שרועי ישראל שבכל דור מחזקים האמונה (המבואר
 11 במאמר זה³⁶) אין זה בכך שהם עוסקים בלהסביר את הדברים בשכל
 12 וליישבם ברגש הלב, אלא תפקידם הוא שהאמונה דישאל
 13 תהיה באופן דמסירות נפש, אשר מסירות נפש קשורה עם
 14 התעוררות עצם הנפש שלמעלה מהכוחות הגלויים. ועל פי הנ"ל
 15 בסעיף ה' אשר גם היכולת להחזיר את האמונה בכוחותיו הגלויים של האדם
 16 קשורה בגילוי האמונה הנובעת מעצם הנשמה, יש לומר, שעקר
 17 הענין דרעיא מהימנא הוא זה שהוא וזו ומפרנס את
 18 האמונה עצמה, כלומר שהאמונה לא רק דרגת האמונה כמו
 19 שהיא מצד הגלויים (כלומר מצד זה שהנשמה שלמעלה
 20 רואה אלקות) אלא שתאיר בהם האמונה שמצד עצם הנשמה.
 21 וזה שבפעול משה ממשיך את האמונה בפנימיות (כלומר
 22 התעסקותו בלהחזיר וליישב את הדברים בדעת והשגה) הוא
 23 תוצאה מזה שהוא וזו

ומפרנס את האמונה עצמה (זו תוצאה של המשכת וגלוי
 האמונה כמו שהיא מצד עצם הנשמה). וכנ"ל (סעיף ה),
 והאפשרות שתוכל להיות המשכת האמונה בפנימיות (כלומר
 בדעת ובהשגת השכל) הוא על ידי גלוי ההתקשרות עצמית
 דעצם הנשמה.
 על פי האמור מובן שאין זה רק שישנו קשר בין עבודתו של משה רבינו לבין עבודתם של רועי ישראל שלאחריו, אלא שעיקר עבודתם היא אחת, גלוי האמונה הנובעת מעצם הנשמה. אצל משה רבינו בא הדבר לידי ביטוי ביכולת להחזיר את האמונה בכוחות הנפש הגלויים, בדעת במוח ובלב. אצל רועי ישראל שלאחריו התגלותה של האמונה שבעצם הנשמה התבטאה בענין המסירות נפש.
 ועל-פיה יש לומר, דבנה שבהדורות שהצרכו למסירות נפש בפועל, חזקו רועי ישראל (שהם האתפשוטתא דמשה) את האמונה דישאל שתהיה במסירות נפש, הרי בכך נתגלה הענין דרעיא מהימנא (בענין זה³⁷) עוד יותר ממשנה עצמו. כי המשכת וגלוי האמונה כמו שהיא מצד עצם הנשמה [שעל ידי משה ואתפשוטתא דיליה שבכל דרא], הרי למרות שהיא מתבטאת גם בעבודתו של משה בלמדו דעת את העם, אך עקר התגלותה הוא מסירות נפש בפועל דבר שהיה קיים דווקא בדורות שבזמן הגלות.
 (ז) במאמר של כ"ק אדמו"ר הריי"צ, בתור דוגמא לרועי ישראל שעוררו את המסירות נפש בבני ישראל, מוזכר דווקא מרדכי היהודי. דבר זה נוגע לדורנו אנו. והנה ידוע שהמסירות נפש בפועל על תורה ומצוות של כל ישראל ולא רק של חלק מהעם, היתה

(34) תו"א משפטים עה, ב. ובכ"מ. וראה גם תניא רפ"ב. (35) סעיף יא. (36) משא"כ בתו"א שם "יורדין ניצוצין מנשמת מרע"ה כו' ללמד דעת את העם". (37) ראה לקמן הערה 56.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בַּפְּוּרִים (בְּזֶמֶן גְּזִירַת הַמֶּן). שֶׁהָרִי לְעוֹמַת זֹאת, הַמְּסִירוֹת נִפְּשׁ
2 דְּחַנְכָּה (בְּזֶמֶן גְּזִירַת יוֹן) הֵיְתָה (בְּעֶקֶר) בְּמַתְתִּיהוּ וּבְנִיּוֹ,
3 וְהַמְּסִירוֹת נִפְּשׁ בְּזֶמֶן גְּזִירַת הַמֶּן הֵיְתָה כָּכָל יִשְׂרָאֵל.
4 וְעַל-פִּי-יָזָה יֵשׁ לְבָאֵר מֵה שְׁמוּבָא בְּהַמְּאָמֶר³⁸ מִמְדַּרְשׁ¹⁶
5 שְׁמַרְדְּכִי הִיָּה שְׁקוּל בְּדוּרוֹ
6 כְּמֹשֶׁה בְּדוּרוֹ חֲזִיל מְשׁוּיִם אֵת
7 מַרְדְּכִי דוּקָא לְמִשְׁה רַבִּינּוּ, דְּהֶגַם
8 שְׁהַעֲנִין שֶׁל "אַתְּפִשְׁטוּתָא
9 דְּמֹשֶׁה" הוּא קִיִּים בְּכָל דוּר וְלֹא
10 רַק בְּדוּרוֹ שֶׁל מַרְדְּכִי, מְכַל-מְקוּם
11 אֵיתָא (= מוּבָא) בְּמַדְרָשׁ
12 שְׁמַרְדְּכִי (דְּקָא) הִיָּה שְׁקוּל
13 בְּדוּרוֹ כְּמֹשֶׁה בְּדוּרוֹ. וְיֵשׁ
14 לוֹמֵר, שְׁבִין הַרְבִּיִים שֶׁבָהֶם דוּקָא
15 מַרְדְּכִי דוּמָה לְמִשְׁה רַבִּינּוּ הוּא, שְׁאַחַת
16 מִהַמְּעַלּוֹת דְּמַרְדְּכִי הִיְהוּדִי
17 הוּא שֶׁהוּא הִיָּה ה'רַעֲיָא
18 מִהֵימְנָא' (בְּגִלּוּי) שֶׁל כָּל
19 יִשְׂרָאֵל שְׁבְדוּרוֹ כִּכְן שֶׁהוּא עוֹרֵר
20 אֵת הַמְּסִירוֹת נִפְּשׁ בְּכָל אֲנָשִׁי הַדּוֹר.
21 בְּדִגְמַת מֹשֶׁה רַעֲיָא מִהֵימְנָא'
22 שֶׁהַשְּׁפִיעַ וְהַמְּשִׁיף דַּעַת לְכָל
23 יִשְׂרָאֵל שְׁבְדוּרוֹ, כְּמוֹבֵן גַּם
24 מִזָּה שְׁדוּרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה (כָּל
25 אֲנָשִׁי דוּרוֹ) נִקְרָא דוּר
26 דַּעֲיָא³⁹. [אַלָּא כַּאֲמוֹר בְּסֵפֶר ר'
27 שְׁבַמְשֶׁה הִיָּה גִלּוּי עֲנָן זֶה
28 (שֶׁהוּא רַעֲיָא מִהֵימְנָא' דְּכָל
29 יִשְׂרָאֵל) עַל יְדֵי שְׁהַמְּשִׁיף
30 דַּעַת לְכָל אֲנָשִׁי דוּרוֹ,
31 וּבְמַרְדְּכִי הִיָּה גִלּוּי עֲנָן זֶה
32 עַל יְדֵי שְׁגִלָּה כַּח הַמְּסִירוֹת
33 נִפְּשׁ שְׁבָכָל אֲנָשִׁי דוּרוֹ]. וְיֵשׁ
34 לוֹמֵר, דַּעַל יְדֵי שְׁמַבִּיא כ"ק
35 אַדְמוּר הַרִי"צ בְּהַמְּאָמֶר שֶׁל מֵה
36 שְׁכְּתוּב בְּמַדְרָשׁ אֲדוּדוֹת מַעֲלָתוֹ שֶׁל
37 מַרְדְּכִי, שְׁמַרְדְּכִי בְּדוּרוֹ הִיָּה
38 שְׁקוּל כְּמֹשֶׁה בְּדוּרוֹ, עַל יְדֵי
39 זֶה פֶּסֶק בַּעַל הַמְּאָמֶר כְּלוֹמֵר
40 כ"ק אַדְמוּר הַרִי"צ, אֵת אוֹתוֹ הַדִּין

עַל עֲצֻמוֹ⁴⁰, כְּלוֹמֵר שֶׁהוּא ה'רַעֲיָא מִהֵימְנָא' (בְּגִלּוּי) שֶׁל כָּל
אֲנָשִׁי הַדּוֹר.
(ח) וְעַל-פִּי-יָזָה יֵשׁ לְבָאֵר קָשֶׁר (וְסֻדֵּר) הָעֲנַנִּים (בְּהַמְּאָמֶר
"וְקַבַּל הַיְהוּדִים") בְּבֵאוּר הַפְּסוּק וְאַתָּה תִּצְוֶה גו', שְׁבַתְחַלָּה
מְבָאֵר אֵת הַפְּרוּשׁ ד'וְאַתָּה
תִּצְוֶה אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל',
שְׁמַשְׁמַעוּתוֹ הִיא שְׁמֹשָׁה הוּא
מְקַשֵּׁר וּמַחְבֵּר אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
(עַם אֹר אֵין-סוֹף) עַל יְדֵי
שֶׁהוּא זָן וּמְפָרְנֵס אֵת
הָאֲמוּנָה, וְלֹא-חֲרִי-יָזָה מְבָאֵר
שְׁגַם רוּעֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבָכָל דוּר
(אַתְּפִשְׁטוּתָא דְּמֹשֶׁה)
מְחַזְּקִים אֵת הָאֲמוּנָה
ד'יִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ מַרְדְּכִי (מֹשֶׁה
שְׁבְדוּרוֹ) שְׁחִזַּק אֵת אֲמוּנָתָם
שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְעַמּוּד חִזְק
בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה וְקִיִּים
הַמְּצוּוֹת, וְלֹא-חֲרִי-יָזָה מְבָאֵר
הַפְּרוּשׁ ב'כְּתִית לְמֵאוּר' הַקְּשׁוּר
בּוֹמֵן הַגְּלוּת (שְׁמִילִים אֵלוֹ כְּתוּבוֹת
בְּפִסְוִק וְאַתָּה תִּצְוֶה לְמֵרוֹת
שֶׁהַפְּסוּק מְדַבֵּר לְכַאוּרָה כְּמֹשֶׁה
עֲצֻמוֹ וְלֹא בְּצִדִיקִים שְׁלֹא-חֲרִי), כִּי
זֶה שְׁמֹשָׁה מְגַלָּה אֵת בְּחִינַת
ה'מֵאוּר' ד'יִשְׂרָאֵל (עֲצֻם
הַנְּשֻׁמָּה), הוּא לֹא כֹל כִּי בְּדוּרוֹ
אַלָּא בְּעֶקֶר עַל יְדֵי אַתְּפִשְׁטוּתָא
ד'לִיָּה שְׁבְזֶמֶן הַגְּלוּת (כְּתִית)

(ח) וְעַל-פִּי-יָזָה יֵשׁ לְבָאֵר קָשֶׁר (וְסֻדֵּר) הָעֲנַנִּים (בְּהַמְּאָמֶר) בְּבֵאוּר הַפְּסוּק
וְאַתָּה תִּצְוֶה גו', שְׁבַתְחַלָּה מְבָאֵר אֵת הַפְּרוּשׁ ד'וְאַתָּה תִּצְוֶה
אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁמֹשָׁה הוּא מְקַשֵּׁר וּמַחְבֵּר אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (עַם אֹר אֵין-סוֹף)
עַל יְדֵי שֶׁהוּא זָן וּמְפָרְנֵס אֵת הָאֲמוּנָה, וְלֹא-חֲרִי-יָזָה מְבָאֵר שְׁגַם רוּעֵי יִשְׂרָאֵל
שְׁבָכָל דוּר (אַתְּפִשְׁטוּתָא דְּמֹשֶׁה) מְחַזְּקִים אֵת הָאֲמוּנָה ד'יִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ מַרְדְּכִי
(מֹשֶׁה שְׁבְדוּרוֹ) שְׁחִזַּק אֵת אֲמוּנָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְעַמּוּד חִזְק בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
וְקִיִּים הַמְּצוּוֹת, וְלֹא-חֲרִי-יָזָה מְבָאֵר הַפְּרוּשׁ ב'כְּתִית לְמֵאוּר' (שְׁבַפְּסוּק וְאַתָּה
תִּצְוֶה שְׁמַדְבֵּר לְכַאוּרָה כְּמֹשֶׁה עֲצֻמוֹ), כִּי זֶה שְׁמֹשָׁה מְגַלָּה בְּחִינַת ה'מֵאוּר'

(38 סעיף ג. 39) ראה ויק"ר פ"ט, א. במדבר פ"ט, ג. וש"נ. 40) ע"ד הפירוש בלשון המשנה (אבות רפ"ג) "דין וחשבון" (דין ואח"כ חשבון) - ע"פ דברי המשנה (שם מט"ז) ש"נפרעין ממנו מדעתו ושלא מדעתו", שלאחרי שהאדם פוסק מדעתו דינו של חבירו, פוסק דין לעצמו שלא מדעתו, כיון שע"פ "דין" זה עושים "חשבון" בנוגע למצבו הוא (ראה לקו"ש ח"ו ע' 283. וש"נ).

שבת פרשת תצוה, יו"ד אדר-ראשון, ה'תשמ"א

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁעוּרָיו בִּישְׂרָאֵל כַּח הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁלֵהֶם, שְׁעַל יְדֵי זֶה
 2 הוּא עֵקֶר גְּלוֹי עֲצָם הַנְּשָׁמָה, מְאֹר.
 3 בתחילת המאמר למדנו שבפסוק 'זאתה תצוה' ישנם שני חלקים. המילים
 4 'זאתה תצוה את בני ישראל' מדוברות אודות פעולתו של משה רבינו בבני
 5 ישראל. ובמילים 'ויקחו אליך שמן זית
 6 זך וגוי' מדובר אודות היתרון והמעלה
 7 שבני ישראל מוסיפים אצל משה רבינו.
 8 וְצִרְיָךְ לְהַבִּיין, דְּלִפִּי בְּאוֹר
 9 הַנֶּזֶל, הַעֲנִיין דְּכִתִּית לְמֵאוֹר'
 10 שִׁיף לְחִלְקו הַרְאָשׁוֹן שֶׁל הַפְּסוּק.
 11 לַמִּלִּים 'וְאִתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי
 12 יִשְׂרָאֵל', כְּלוּמַר לְזֶה שְׁמֹשֶׁה
 13 וְאִתְּפִשְׁטוּתָא דִּילִיה שְׁבָכְל
 14 דוֹר מְקַשְׂרִים וּמְחַבְּרִים אֶת
 15 יִשְׂרָאֵל עִם אוֹר אֵין-סוֹף,
 16 וְאוֹלַם כִּהֶפְתִּיב נְאֻמְר 'כְּתִית
 17 לְמֵאוֹר' בְּהֶמְשֵׁף לְחִלְקו הַשְּׁנִי
 18 שֶׁל הַפְּסוּק, לַמִּלִּים 'וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ
 19 שְׁמֶן זֵית זָךְ', בּו בּוֹמֵן דְּעֲנִיין
 20 'וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ גו' (שִׁישְׂרָאֵל
 21 מְבִיאִים שְׁמֶן לְמֹשֶׁה) הוּא
 22 שִׁישְׂרָאֵל מוֹסִיפִים תּוֹסְפוֹת
 23 אוֹר בְּמֹשֶׁה (בְּמּוֹבָא לְעִיל
 24 סְעִיף ב מְהֵמְאָמֶר).
 25 בסעיפים הבאים יבואר שישנו עומק
 26 נוסף ואופן נוסף במושג 'כתיבת למאור',
 27 והגילוי שלו הוא דווקא על ידי
 28 עבודתם של בני ישראל עצמם.
 29 (ט) וְהִנֵּה הַכְּתוּב "וְקָבַל
 30 הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר הִחֲלוּ
 31 לַעֲשׂוֹת" אִשֶׁר כִּאֲמוֹר מִבְּטָא אֵת
 32 הַמַּעֲלָה הַנִּפְלְאָה אֵלֶיהָ הַגִּיעוּ דוּוֹקָא
 33 בּוֹמֵן הַגְּלוּת, הֵרִי פְּסוּק זֶה מְדַבֵּר
 34 (בְּפִשְׁטוּת) בְּהִזְמֵן שְׁלֵאֲחֲרֵי
 35 הַגֵּס דְּפוּרִים שְׁהִי פְּסוּק זֶה נִאֲמַר
 36 בְּמַגִּילַת אֶסְתֵר לְאַחַר בִּיטוּלָה שֶׁל גּוּיֵרַת
 37 הַמֶּן. וְיֵשׁ לוֹמֵר, דְּמָה שְׁכְּתוּב
 38 בְּהֵמְאָמֶר שֶׁל כ"ק אֲדַמּוּרֵי הַרִּי"צ
 39 דְּפֵרוּשׁ הַפְּסוּק "וְקָבַל הַיְהוּדִים
 40 אֶת אֲשֶׁר הִחֲלוּ לַעֲשׂוֹת" הוּא
 41 שְׁבִימִי אַחְשָׁרוּשׁ קָבְלוּ מַה
 42 שֶׁהִחֲלוּ בְּמִתְּן תּוֹרָה כִּיוּן
 43 שֶׁבְּתִקּוּפַת אַחְשָׁרוּשׁ הִתְעַלּו הַיְהוּדִים
 44 בְּמַעֲלָה יִתִּירָה לְגַבֵּי מַעֲלָתָם שְׁהִיתָה
 45 בּוֹמֵן מִתֵּן תּוֹרָה, הֵרִי פִירוּשׁ זֶה הוּא
 46 גַם לְפִי פִשְׁטוּת הַכְּתוּב

שְׁכִאֲמוֹר ה"וְקָבַל גו'" הִיָּה לְאַחֲרֵי הַגֵּס
 שְׁגֵרְמָה לְשִׁלְמִיּוֹת קָבַלַת הַתּוֹרָה, הִיתָה לֹא רַק בּוֹמֵן שֶׁל צִרָה וְגוּיֵרָה אֲלָא גַם
 בּוֹמֵן שֶׁל רוּחָה. וְעַל פִּי זֶה, בְּזֶה שְׁבִימִי אַחְשָׁרוּשׁ קָבְלוּ מַה
 שֶׁהִחֲלוּ בְּמִתְּן תּוֹרָה, שְׁנֵי עֲנִינִים. עִינִין אַחַד הוּא הַקְּבָלָה
 הַשְּׁלִימָה שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁהִיתָה בְּזִמְנ
 הַגְּזָרָה אִשֶׁר קָבְלָה זוּ הִיתָה עַל
 יְדֵי הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁלֵהֶם
 (בְּמִפּוֹרֵשׁ בְּהֵמְאָמֶר וְכִמו כֵּן
 לְעִיל בְּסַעֲף ד'), וְעִינִין שְׁנֵי הוּא
 הַקְּבָלָה הַשְּׁלִימָה שֶׁל הַתּוֹרָה
 שֶׁהִיתָה לְאַחֲרֵי הַגֵּס דְּפוּרִים,
 שֶׁהִיא נְעִלִית יוֹתֵר גַּם
 מִהַקְּבָלָה שֶׁהִיתָה בְּזִמְנ הַגְּזָרָה
 (כְּדִלְקָמֵן סְעִיף י'). לְמַדְנּוּ לְעִיל
 בְּסַעֲף ד' שֶׁהִתְעַלּוֹת הַיִּתִּירָה בּוֹמֵן
 אַחְשָׁרוּשׁ כְּרוּכָה בְּשִׁבְרֵיהָ וּבְכִתִּית'
 אִשֶׁר גֵּרְמוּ לְהַתְּגַלּוּתָה שֶׁל עֲצָם הַנִּשְׁמָה
 כְּרַמּוּ בְּמִלִּים 'כְּתִית לְמֵאוֹר'. מִכֵּן
 שְׁגַם בּוֹמֵן שֶׁל הַרוּחָה נִיתֵן לְהַגִּיעַ
 לְהַתְּעַלּוֹת דּוּמָה, אִם כֵּן מוּכְרַת הַדְּבַר
 שְׁגַם אִז קִיִּים עִינִין שֶׁל 'כְּתִית'. וְאִכֵּן
 יֵשׁ לוֹמֵר, שְׁעַל-דְּרָךְ-זֶה הוּא
 בְּנוֹגֵעַ לְעִינִין שֶׁל 'כְּתִית
 לְמֵאוֹר', אִשֶׁר מִשְׁמַעְתּוֹ הוּא שְׁעַל
 יְדֵי הַעֲנִיין דְּ'כְּתִית' שְׁבִזְמֵן
 הַגְּלוּת מְגִיעִים לְהֵמְאָמֶר,
 דְּשְׁנֵי עֲנִינִים בְּזֶה הַקְּשׁוּרִים לְשֵׁנִי
 סוּגֵי תְּקוּפוֹת. עִינִין אַחַד הוּא
 כְּשִׁישְׂרָאֵל נִמְצָאִים בְּמַצֵּב שֶׁל
 'כְּתִית' מִצַּד זֶה שִׁישְׁנָם גְּזוּרֹת
 עַל קִיוֹם הַתּוֹרָה וּמִצְּוֹת
 (כְּמוֹ שֶׁהִיָּה בְּזִמְנ אֲמִירוֹת
 הַמְּאָמֶר עַל יְדֵי כ"ק אֲדַמּוּרֵי הַרִּי"צ
 בּוֹמֵן הַמִּשְׁטַר הַקּוּמוֹנִיסְטִי בְּבֵרִית
 הַמוֹעֲצוֹת, מִסְפַּר חֲדָשִׁים לְפָנֵי מֵאֶסְרוֹ.
 וּבְמַהֲלֵךְ הַהַתּוֹעֲדוֹת בַּה נִאֲמַר הַמֵּאֲמַר
 וְכִמו כֵּן בְּמֵאֲמַר עֲצוּמוֹ תִּבַּע אֲדַמּוּרֵי
 הַרִּי"צ מִסִּירוֹת נֶפֶשׁ), וְעַל יְדֵי זֶה
 מְגִיעִים לְהֵמְאָמֶר עַל יְדֵי
 הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁלֵהֶם. וְעוֹד
 עֲנִיין הַקִּיִּים בְּ'כְּתִית לְמֵאוֹר',
 שְׁגַם כְּשִׁישְׂרָאֵל נִמְצָאִים
 בְּמַצֵּב שֶׁל הֶרְחָבָה, הֶרְחָבָה
 בְּגִשְׁמִיּוֹת וְגַם הֶרְחָבָה
 בְּרוּחָנִיּוֹת, אֲלָא שֶׁהֶם עִינִין
 נִמְצָאִים בְּגִלּוּת⁴¹ וְעַל-דְּרָךְ

דִּישְׂרָאֵל (עֲצָם הַנְּשָׁמָה), הוּא בְּעֵקֶר עַל יְדֵי
 אִתְּפִשְׁטוּתָא דִּילִיה שְׁבִזְמֵן הַגְּלוּת (כְּתִית)
 שְׁעוּרָיו בִּישְׂרָאֵל כַּח הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁלֵהֶם,
 שְׁעַל יְדֵי זֶה הוּא לְעֵקֶר גְּלוֹי עֲצָם הַנְּשָׁמָה, מְאֹר.
 וְצִרְיָךְ לְהַבִּיין, דְּלִפִּי בְּאוֹר הַנֶּזֶל, הַעֲנִיין דְּכִתִּית
 לְמֵאוֹר' שִׁיף לְאִתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, לְזֶה שְׁמֹשֶׁה וְאִתְּפִשְׁטוּתָא דִּילִיה שְׁבָכְל
 דוֹר מְקַשְׂרִים וּמְחַבְּרִים אֶת יִשְׂרָאֵל עִם אוֹר אֵין
 סוֹף, וּבְהֶכְתוּב נְאֻמְר כְּתִית לְמֵאוֹר בְּהֶמְשֵׁף
 לְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֶן זֵית זָךְ, דְּעֲנִיין וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ גו'
 (שִׁישְׂרָאֵל מְבִיאִים שְׁמֶן לְמֹשֶׁה) הוּא שִׁישְׂרָאֵל
 מוֹסִיפִים תּוֹסְפוֹת אוֹר בְּמֹשֶׁה (בְּמּוֹבָא לְעִיל
 סְעִיף ב מְהֵמְאָמֶר).
 (ט) וְהִנֵּה הַכְּתוּב וְקָבַל הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר הִחֲלוּ
 לַעֲשׂוֹת מְדַבֵּר (בְּפִשְׁטוּת) בְּהִזְמֵן
 שְׁלֵאֲחֲרֵי הַגֵּס דְּפוּרִים. וְיֵשׁ לוֹמֵר, דְּמָה שְׁכְּתוּב
 בְּהֵמְאָמֶר דְּפֵרוּשׁ וְקָבַל הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר הִחֲלוּ
 לַעֲשׂוֹת הוּא שְׁבִימִי אַחְשָׁרוּשׁ קָבְלוּ מַה שֶׁהִחֲלוּ
 בְּמִתְּן תּוֹרָה, הוּא גַם לְפִי פִשְׁטוּת הַכְּתוּב שְׁוּקָבַל
 גו' הִיָּה לְאַחֲרֵי הַגֵּס. וְעַל פִּי זֶה, בְּזֶה שְׁבִימִי
 אַחְשָׁרוּשׁ קָבְלוּ מַה שֶׁהִחֲלוּ בְּמִתְּן תּוֹרָה, שְׁנֵי
 עֲנִינִים. הַקְּבָלָה שֶׁהִיתָה בְּזִמְנ הַגְּזָרָה עַל יְדֵי
 הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁלֵהֶם (כְּמִפּוֹרֵשׁ בְּהֵמְאָמֶר),
 וְהַקְּבָלָה שֶׁהִיתָה לְאַחֲרֵי הַגֵּס דְּפוּרִים, שֶׁהִיא
 נְעִלִית יוֹתֵר גַּם מִהַקְּבָלָה בְּזִמְנ הַגְּזָרָה
 (כְּדִלְקָמֵן). וְיֵשׁ לוֹמֵר, שְׁעַל-דְּרָךְ-זֶה הוּא בְּנוֹגֵעַ
 כְּתִית לְמֵאוֹר, שְׁעַל-יְדֵי הַעֲנִיין דְּ'כְּתִית' שְׁבִזְמֵן
 הַגְּלוּת מְגִיעִים לְהֵמְאָמֶר, דְּשְׁנֵי עֲנִינִים בְּזֶה.
 כְּשִׁישְׂרָאֵל נִמְצָאִים בְּמַצֵּב שֶׁל 'כְּתִית' מִצַּד זֶה
 שִׁישְׁנָם גְּזוּרֹת עַל קִיוֹם הַתּוֹרָה וּמִצְּוֹת (כְּמוֹ
 שֶׁהִיָּה בְּזִמְנ אֲמִירוֹת הַמְּאָמֶר), וְעַל יְדֵי זֶה
 מְגִיעִים לְהֵמְאָמֶר עַל יְדֵי הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁלֵהֶם.
 וְעוֹד עֲנִיין בְּ'כְּתִית לְמֵאוֹר', שְׁגַם כְּשִׁישְׂרָאֵל
 נִמְצָאִים בְּמַצֵּב שֶׁל הֶרְחָבָה, הֶרְחָבָה בְּגִשְׁמִיּוֹת
 וְגַם הֶרְחָבָה בְּרוּחָנִיּוֹת, אֲלָא שֶׁהֶם נִמְצָאִים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 המַצֵּב שְׂאֵכָן הִיָּה לְאַחֲרֵי הַנֶּסֶם דְּפוּרִים, שְׁלֵיהֶוּדִים הִיָּתָה
2 אֹרְהָ וְשִׁמְחָה וְשִׁשׁוֹן וְיִקְרָ42, בכל המובנים בפשטות בגשמיות
3 וְגַם בְּרוּחָנִיּוֹת43 [וַיִּתִּירָה מִזָּה שֶׁגַם בֵּית הַמֶּן נִתַּן
4 לְאַסְתֵּר44, כלומר שְׁהִיָּה אִז גַּם הַמַּעֲלָה ד' אֲתֶהֱפַכָּא חֲשׂוּכָא
5 לְנוֹרָא" (=התהפכות החושך לאור)],
6 אֶלֶּא שְׁמַכְל־מְקוֹם עֵדִיין נִמְצָאִים
7 בְּגִלוֹת, וְכִלְשׁוֹן הַגְּמָרָא "אֶפְתִּי
8 עֲבָדִי אַחְשָׁרוּשׁ אֲנִי"45 ר'
9 עֵדִיין עֲבָדִי אַחְשָׁרוּשׁ אֲנִי], הֵם
10 שְׁבוּרִים וְנִדְפָּאִים (פְּתִית)
11 מַעֲצֵם זֶה שְׁהֵם בְּגִלוֹת. וְגַם עַל
12 יְדֵי ה' פְּתִית' וְהֵלֵב נִשְׁבֵּר
13 דִּישְׁרָאֵל הַנְּגַרֵם מַעֲצֵם זֶה
14 שְׁנִמְצָאִים בְּגִלוֹת, מְגִיעִים
15 לְהַתְּגַלוֹת ה' מְאֹר'.
16 וְהַעֲנִין הוּא, הַסִּיבָה לִכְךָ שֶׁשֶׁם
17 שִׁמְסִירוֹת נֶפֶשׁ בּוֹמֵן הַגְּזִירוֹת קְשׁוּרָה
18 בְּגִלוֹי עֲצֵם הַנְּשִׁמָּה, כִּךְ גַּם הִיֹּת
19 הִיְהוּדִי שְׁבוּר וְכִתִּית' מִהִמְצִאֹתוֹ
20 בְּגִלוֹת מַעֲרוּר אֶת גִּלּוֹי עֲצֵם הַנְּשִׁמָּה,
21 דְּזֶה שִׁישְׁרָאֵל הֵם שְׁבוּרִים
22 מַעֲצֵם זֶה שְׁהֵם בְּגִלוֹת (גַּם)
23 כְּשֵׁישׁ לְהֵם הִרְחִיבָה בְּגִשְׁמִיּוֹת
24 וְיִבְרוּחָנִיּוֹת), הוּא, כִּי רִצּוֹנִי
25 הָאֲמִיתִי שֶׁל כָּל אֶחָד מִישְׁרָאֵל
26 הוּא שִׁיְהִיָּה גִלּוֹי אֶלְקוֹת, יִשְׁנֵם
27 דְּבָרִים שִׁלְמִירוֹת שֶׁהָאֵדָם חִפְּזָן בְּהֵם אִךְ
28 מְצִיאֹתוֹ אִינָה תְלוּיָה בְּהֵם, לְעוֹמְתָם
29 יִשְׁנֵם דְּבָרִים אֲשֶׁר בְּלַעֲדָם חִיּוֹ אִינֵם
30 חִיִּים. [כִּמוֹ כֵּן רִצּוֹנוֹ שֶׁל יְהוּדִי בְּגִלוֹי
31 אֶלְקוֹת הוּא עַד כְּדֵי כִךְ שֶׁזֶה
32 (גִּלּוֹי אֶלְקוֹת) נִוְגַע לְעַצְּם
33 מְצִיאֹתוֹ דְּבַר זֶה מִתְּכַבֵּא בְּכִךְ
34 שֶׁשֶׁחֲסַר בְּגִלוֹי אֶלְקוֹת אִינֵנו יִכּוֹל
35 לְהִשְׁלִים עִם כּוֹ, וְלִכְּן, זֶה שְׁבוֹמֵן
36 הַגְּלוֹת אִין מְאִיר גִּלּוֹי אֶלְקוֹת
37 כְּמוֹ שְׁהִיָּה בְּזִמְן הַפְּתִית בּוֹמֵן
38 שְׁבִית הַמְּקַדֵּשׁ הִיָּה קִיִּים [וּבִפְרָט
39 כְּשֶׁמִּתְּבַוְּנֵן בְּזֶה שְׁאֲמָרוֹ
40 רְבוּתֵינוּ ז"ל46 "כָּל מִי שֶׁלֹּא
41 נִבְּנָה בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ בְּיָמָיו הָרִי

(41) להעיר, דבפנים המאמר (סט"ו) מובא (רק) "זמן הגלות", ובה"קיצור" - "זמן הגלות והגזירה". (42) אסתר ח, טו.
(43) ראה מגילה טז, ב. (44) אסתר ח, א. (45) מגילה יד, א. (46) ראה ירושלמי יומא פ"א ה"א (ד, ב). מדרש תהלים עה"פ
קלו, ז. (47) להעיר מהידוע ש"לפני . . . רשב"י לא נחרב הבית כלל" (פלח הרמון שמות ע' ז בשם אדה"ז). (48) מאמרי
אדה"ז הקצרים ע' תג. (49) כ"ה במאמרי אדה"ז הקצרים שם. וראה זהר חדש ס"פ נח (כג, ד): דאי יחזרון בתשובה רישי

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 של עֲצֻמוֹת אֹר אֵין-סוֹף, הוא נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּא, 'פְּתִית'.
 2 [וְעַל-דֶּרֶךְ הַיְדוּעַ שֶׁהַמִּילָה 'חֹלָה' בְּגִימְטְרִיא מ"ט, ומשמעות
 3 הַרְבּוּ הוא שְׁגָם כְּשִׁמְשִׁיג בנפשו את הגילוי הרוחני של מ"ט שְׁעָרֵי
 4 בִּינָה אֲלָא שְׁחָסֵר לוֹ הַגִּילוי של שְׁעַר הַנּוֹי, הרי שברון ליבו
 5 הַנְּגוּם מִכּוּךְ הוא עַד כְּדִי כִךְ שֶׁהוּא
 6 נַעֲשֶׂה חֹלָה⁵⁰. וידוע שמעלתו של
 7 שְׁעַר הַנּוֹי איננה רק בכך שמוכר
 8 במדרגה אחת למעלה מ"ט השערים,
 9 אלא הוא קשור בגילוי אור אין-סוף
 10 הַבְּלִיגְבוּל]. תשוקה זו לגילוי אור
 11 אין-סוף הַבְּלִיגְבוּל הַקְּשׁוּר בַּגִּילוי של
 12 עֲצֻמוֹתוֹ ית' נמסרה לנו על ידי רבותינו
 13 נְשִׂיאָנוּ וְיָדוּעַ מַה שֶּׁפְּתַב
 14 הַצִּמְחָה צָדֵק⁵¹ שֶׁהִיא נִשְׁמַע
 15 מִמּוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ נִשְׁמַתוֹ-עֲדָן
 16 (אֲדָמוֹר הַזֶּקֶן) שֶׁהִיא אֹמֵר
 17 בְּשַׁעַת דְּבִיקוּתוֹ "אֵיךְ ווִיל עַד
 18 גָּאָר נִיסֵט אֵיךְ ווִיל נִיס
 19 דְּאֵיין גֶּן-עֲדָן אֵיךְ ווִיל נִיס
 20 דְּאֵיין עוֹלָם הָבָא כּו', אֵיךְ
 21 ווִיל מְעַר נִיס אַז דִּיךְ אַלִּיין"
 22 (=אינני רוצה דבר, אינני רוצה את הגן
 23 עַדן שְׁלִיךְ, אינני רוצה את העולם-הבא
 24 שְׁלִיךְ, אינני רוצה מלבד אותך בלבד).
 25 [למרות שמי ישווה ומי ידמה לדרגתו
 26 של אדמו"ר הזקן, אך על ידי
 27 שֶׁהִיא נִשְׁמַע לְשׁוֹן זֶה
 28 מֵאֲדָמוֹר הַזֶּקֶן [דְּפִרוּשׁ
 29 הַבִּיטוּי 'הִיא נִשְׁמַע' הוּא, שֶׁהִיא
 30 הִיא לֹא רַק בְּזִמְנֵים מִיְחָדִים
 31 אֲלָא שֶׁהִיא הִיא דְּכַר הַרְגִיל
 32 כְּפִיו של אדמו"ר הזקן], וּבִפְרָט
 33 לְאַחֲרֵי שְׁנַת־פָּרְסָם זֶה עַל יְדֵי
 34 הַצִּמְחָה צָדֵק, נִתַּן הַכַּח לְכָל
 35 אֶחָד וְאַחַת מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁעָקַר
 36 רִצּוֹנוֹ יִהְיֶה שִׁיהִי גִילוי
 37 הַעֲצֻמוֹת של ה', וְעַד כְּדִי כִךְ
 38 יִהְיֶה נּוֹגַע לוֹ הַרְבּוּ, שֶׁכְּשִׂאֵין
 39 מֵאִיר גִּילוי זֶה, וּמִכָּל-שֶׁפֶן בְּזִמְנֵי הַגְּלוּת שָׂאוּ אֵין מֵאִיר לֹא
 40 רק דרגת ההתגלות שתהיה בביאת המשיח שהיא ההתגלות של עצמות ה'

עֲצֻמוֹת אֹר אֵין-סוֹף, הוא נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּא, פְּתִית.
 [וְעַל-דֶּרֶךְ הַיְדוּעַ שֶׁחֹלָה בְּגִימְטְרִיא מ"ט, שְׁגָם
 כְּשִׁמְשִׁיג מ"ט שְׁעָרֵי בִּינָה אֲלָא שְׁחָסֵר לוֹ שְׁעַר
 הַנּוֹי, הוּא חֹלָה⁵⁰]. וְיָדוּעַ מַה שֶּׁפְּתַב הַצִּמְחָה
 צָדֵק⁵¹ שֶׁהִיא נִשְׁמַע מִמּוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ נִשְׁמַתוֹ-עֲדָן
 (אֲדָמוֹר הַזֶּקֶן) אֵיךְ ווִיל עַד גָּאָר נִיסֵט אֵיךְ ווִיל
 נִיס דְּאֵיין גֶּן-עֲדָן אֵיךְ ווִיל נִיס דְּאֵיין עוֹלָם הָבָא
 כּו' אֵיךְ ווִיל מְעַר נִיס אַז דִּיךְ אַלִּיין. וְעַל יְדֵי
 שֶׁהִיא נִשְׁמַע לְשׁוֹן זֶה מֵאֲדָמוֹר הַזֶּקֶן [דְּפִרוּשׁ
 הַזֶּה נִשְׁמַע הוּא שֶׁהִיא הִיא לֹא רַק בְּזִמְנֵים
 מִיְחָדִים אֲלָא שֶׁהִיא הִיא דְּכַר הַרְגִיל], וּבִפְרָט
 לְאַחֲרֵי שְׁנַת־פָּרְסָם זֶה עַל יְדֵי הַצִּמְחָה צָדֵק, נִתַּן
 הַכַּח לְכָל אֶחָד וְאַחַת מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁעָקַר רִצּוֹנוֹ
 יִהְיֶה גִילוי הַעֲצֻמוֹת, וְעַד כְּדִי כִךְ, שֶׁכְּשִׂאֵין מֵאִיר
 גִּילוי זֶה, וּמִכָּל-שֶׁפֶן בְּזִמְנֵי הַגְּלוּת שָׂאֵין מֵאִיר
 אֲפֹלוּ הַגִּילוי (גִּילוי אֹר) שֶׁהִיא בְּזִמְנֵי הַפְּתִית, הוּא
 בְּמַצֵּב דְּכִתִּית, וּמִבְּקַשׁ ג' פְּעָמִים בְּכָל יוֹם (או
 יוֹתֵר) וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים,
 שָׂאוּ יִהְיֶה גִילוי אֲלֵקוֹת וְעַד לְגִילוי הַעֲצֻמוֹת. וְזֶהוּ
 'כְּתִית לְמָאוֹר', שֶׁעַל יְדֵי הַעֲנָן דְּכִתִּית' מִזֶּה
 שְׁנִמְצָאִים בְּגִלוּת מְגִיעִים לְהַמָּאוֹר, כִּי זֶה
 שֶׁהִיא מִיִּשְׂרָאֵל הוּא גִילוי אֲלֵקוֹת
 וְרִצּוֹנוֹ בַּגִּילוי אֲלֵקוֹת הוּא עַד כְּדִי
 כִךְ שֶׁהִיא נּוֹגַע לְעַצֵּם מְצִיאֹתוֹ
 [שְׁלֵכֵן הוּא נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּא
 (פְּתִית) מִזֶּה שְׁבִזְמֵן הַגְּלוּת
 לֹא יֵשׁ גִּילוי אֲלֵקוֹת] הוּא
 מִצַּד עֲצָם הַנְּשִׁמָּה, 'מָאוֹר'
 שְׁבִזְשִׁמָּה, שֶׁהִיא שְׁרוּתָהּ
 בְּאֲלֵקוֹת הִיא הַתְּקִשְׁרוּת
 עֲצָמִית כַּמּוֹר הַתְּקִשְׁרוּת עֲצָמִית
 בֵּין שְׁנֵי דְבָרִים פִּירוּשֵׁה קֶשֶׁר הַקִּיּוּם
 בֵּינֵיהֶם מִצַּד עֲצָם מְצִיאֹתָם, כְּלוּמֹר
 שְׁבִזְעָם מְצִיאֹתָם הֵינֵם דְּבַר אֶחָד
 מִמֶּשׁ. כִּךְ גַּם הַתְּקִשְׁרוּתָהּ של עֲצָם
 הַנְּשִׁמָּה בְּאֲלֵקוֹת הִיא זֶה כִּיווֹן שֶׁהִיא
 וְאֲלֵקוֹת הֵם דְּבַר אֶחָד מִמֶּשׁ, הִיא זֶה
 אֲלֵקוֹת וְאֲלֵקוֹת זֶה הִיא, דְּבַר הַבָּא לִידֵי בִיטוּי כִּכְךְ שֶׁאֵינָה יְכוּלָה לִשְׂאֵת
 מִצַּב בּוֹ הַאֲלֵקוֹת אֵינוֹ בַּגִּילוי.

כְּנִישְׁתָּא אוּ חֵדָּא כְּנִישְׁתָּא יִתְכַנַּשׁ כָּל גְּלוּתָא. (50) טַעַמָּא צִי הַאֲרִיזוּל פ' וִירָא. לְקוּיָת בְּרַכָּה צו, ב. הַמִּשְׁךְ וְכַה תְּרַל"ז פִּס"ג
 (ע' ע"ט). (51) הוּבָא בְּשֵׁרֵשׁ מִצּוֹת הַתְּפִלָּה לְחַצ"צ פ"מ (קֶלֶח, סַע"א).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 הנִשְׁמָה, שכאמור בסעיף ר' זו הַתְּקַשְׁרוּת עֲצֵמִית שְׁמֵצֵד עֲצָם
 45 מְצִיאֹתָם. וּבִפְרָטִיּוֹת יוֹתֵר יֵשׁ לֹמֵר, שְׁגָם כאשר מדובר בַּגְּלוּי
 46 עֲצָם הַנִּשְׁמָה, הֵרִי יִשְׁנֵם בּוֹה (דְּגַמַּת) שְׁנֵי עֲנִינִים הַנִּלְ עַד
 47 כמה התגלותה של עצם הנשמה קשורה עם האדם עצמו.
 48 הסברת הדברים האמורים לקמן:
 49 כאמור בסעיף ה', הקשר בין נשמת
 50 האדם לבין איברי גופו, משמש כמשל
 51 לקשר בין עצם הנשמה לדרגות
 52 השונות שלה.
 53 למדנו שנשמת האדם איננה איבר נוסף
 54 אלא היא המהות הפנימית של האדם
 55 העומדת מאחורי האיברים כולם.
 56 הנשמה איננה שייכת לאיבר זה יותר
 57 מאיבר אחר, היא ה'נשמה' של הידיים
 58 והיא ה'נשמה' של הרגליים.
 59 כאשר מביטים באיברים השונים בגוף
 60 האדם, ניתן להגדיר את חשיבותו של
 61 כל איבר בשתי צורות. ניתן לראות את
 62 חשיבותו של כל איבר מצד התפקיד
 63 המיוחד השייך דווקא אליו. אך ניתן
 64 גם לראות את חשיבותו מצד היותו
 65 חלק בלתי נפרד מהאדם כולו.
 66 החשיבות הראשונה, הנובעת מתפקידו
 67 המיוחד לו, היא קשורה בצורתו
 68 הגלויה של האיבר בה הוא שונה
 69 משאר האיברים. אולם מבחינת הנשמה
 70 חשיבותו העיקרית של האיבר היא
 71 היותו חלק בלתי נפרד מהאדם כולו,
 72 מבלי הבט אם מדובר ביד או ברגל.
 73 כמו כן כאשר מדובר אודות הנשמה עצמה. ישנן כוחותיה הגלויים שהם שכלו
 74 ורגשותיו של האדם, וישנה עצם הנשמה. מבחינת המהות הפנימית של כוחות
 75 הנפש הרי מעלתו של כל כח היא בכך שהוא חלק בלתי נפרד מהנשמה כולה.
 76 אך מבחינת מציאותם הגלויה של הכוחות, לכל כח יש את מהותו הפרטית
 77 המיוחדת אותו. לכל כח ישנה ה'תבנית' הרוחנית המיוחדת אותו. מה שמיוחד
 78 את כח השכל היא ה'תבנית' הרוחנית של שכל, באותה מידה שמה שמיוחד
 79 את כח החדש שבנפש, זו ה'תבנית' הרוחנית של חסד. 'תבנית' זו המגדירה
 80 את יחודיותו של כל כח נקראת בשם ה'ציור' בו הוא 'מצוייר'. כאמור, עצם
 81 הנשמה הינה ה'נשמה' של כל חלקי הנפש ושל כל הכוחות כולם. היא
 82 כשלעצמה איננה קשורה בתבנית זו או אחרת, מבחינתה חשיבותו של כל כח
 83 היא מצד היותו חלק בלתי נפרד מהנשמה כולה. לגביה ה'ציור' הפרטי של
 84 כל כח, איננו תופס מקום.
 85 מציאותם הגלויה של כוחות הנפש הינה מוגבלת, לכן התגלותה של עצם
 86 הנשמה כרוכה בהתבטלותם של הכוחות הגלויים וציאתם מגדרם.

1 יו"ד) בסעיף הקודם דובר אודות כך שכשם שעצם הנשמה מתגלית על ידי
 2 מסירות הנפש בתקופה בה ישנן גזירות כך היא מתגלה גם בתקופת ורוחה
 3 על ידי ה'כתי' ושיכרון הלב הנובע מעצם ההימצאות בגלות. בסעיף זה
 4 יבואר יתירה מזו, דרגת עצם הנשמה המתגלה בכך היא נעלית עוד יותר מזו
 5 המתגלה באמצעות מסירות הנפש
 6 בזמן הגזירות. וְיֵשׁ לֹמֵר, יו"ד) וְיֵשׁ לֹמֵר, שְׁבַחֲנִית ה'מְאוֹר' דְּהַנִּשְׁמָה
 7 שְׁבַחֲנִית ודרגת ה'מְאוֹר'
 8 דְּהַנִּשְׁמָה הַמְתַּגְּלִית עַל יְדֵי
 9 הַעֲנִינָן ד'כתי' מְעַצֵּם זֶה
 10 שְׁנַמְצָאִים בְּגִלוֹת, הִיא נַעֲלִית
 11 יוֹתֵר מִבְּחִינַת ודרגת ה'מְאוֹר'
 12 דְּהַנִּשְׁמָה שְׁמַתְגְּלִית עַל יְדֵי
 13 מְסִירוֹת נַפְשׁ.
 14 ההבדל בין שתי הדרגות של עצם
 15 הנשמה, הוא עד כמה התגלותה של
 16 עצם הנשמה קשורה באדם עצמו. ענין
 17 זה קשור בכל העניינים שהוזכרו
 18 בסעיפים הקודמים.
 19 וְהַעֲנִינָן הוּא, דְּמַהֲטְעָמִים עַל
 20 זֶה שְׁבַמְתָּן תּוֹרָה הִיְתָה רַק
 21 הַהֲתַחֲלָה (הַחֲלוּ לַעֲשׂוֹת)
 22 וּבִימֵי אַחֲשׁוּרוֹשׁ הִיְתָה
 23 הַקְּבָלָה (וְקַבַּל הַיְהוּדִים)
 24 הוּא, כִּי קַבַּלְתָּ הַתּוֹרָה שְׁחִיתָה עַל
 25 יְדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַתָּן תּוֹרָה לֹא הִיְתָה
 26 כֹּל כִּךְ מְצִידִם אֲלֵא בְּגַלְלָה אַרְזָה עֲלִינָה
 27 שְׁחִיטָה עֲלֵיהֶם מִלְּמַעְלָה, שְׁחִיטָה זֶה
 28 שְׁהַקְּדִימוּ אֶת אֲמִירַת 'נַעֲשֵׂה'
 29 לְנִשְׁמָעוֹ בְּמַתָּן תּוֹרָה הִיְתָה
 30 מִפְּנֵי שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּפְהָ עֲלֵיהֶם הֵרִי כְּגִיגִית⁵², וּמִשְׁמַעוֹת
 31 כִּפְיָה זֶה הִיא שְׁחִיטָה עֲלֵיהֶם גְּלוּי אֹרֶשׁ אֲלֵהָ גְדוּלָה מְלִמְעָלָה⁵³ אֲשֶׁר
 32 לֹא יִכְלוּ לַעֲמֹד בְּפִנּוּי, וְלַעֲוֹמַת זֹאת בִּימֵי אַחֲשׁוּרוֹשׁ הִיְתָה הַקְּבָלָה
 33 שֶׁל הַתּוֹרָה מְצִיד עֲצָמָם שְׁחִיטָה הֵם מִסְרוּ אֶת הַנֶּפֶשׁ בְּרַעֲוִם. וְיֵשׁ לֹמֵר,
 34 שְׁגַם כֹּאשֶׁר מְדוּבָר אֹדוֹת הָאֲמוּנָה שְׁקִימַת אֲצֵל יְהוּדֵי מְצִיד טַבְעוֹ, הֵרִי
 35 שְׁהָאֲמוּנָה דִּישְׂרָאֵל שְׁנוּבַעַת מְצִיד זֶה שְׁהַנִּשְׁמָה שְׁלִמְעָלָה
 36 וְרֹאָה אֱלֻקוֹת (כֹּאמֹר בְּסַעֲיָף ר' אֲמוּנָה זֶה הִיא אֲמוּנָה שְׁבָאָה מְצִיד
 37 סִבָּה חֲצִינִית, הַנִּשְׁמָה רֹאֵה דְבַר שְׁחוֹץ הַיְמָנָה, אֲמוּנָה לֹא נֹבַעַת מִתּוֹךְ
 38 הַנִּשְׁמָה עֲצָמָה) הוּא עַל-דֶּרֶךְ שְׁהַקְּדִימוּ 'נַעֲשֵׂה' לְנִשְׁמָעוֹ
 39 (בְּמַתָּן תּוֹרָה) שְׁחִיטָה זֶה מְצִיד הַגְּלוּי דְּלִמְעָלָה⁵⁴ וְלֹא מְצִיד עֲצָמָם.
 40 בְּמַתָּן תּוֹרָה הִיְתָה זֶה אֹרֶשׁ עֲלִינָן שְׁחִיטָה עֲלֵיהֶם מִלְּמַעְלָה כְּעִמְדָם לְמַרְגְּלוֹת הֵרִי
 41 סִינֵי, וּבִנְשֵׁמָה לְמַעְלָה זֶה הַגְּלוּי שֶׁל אֹרֶשׁ ה' הַחֲפוּף עֲלֵיהָ כֹּל הַזְּמוּן, וְלַעֲוֹמַת
 42 זֹאת זֶה שְׁבִימֵי אַחֲשׁוּרוֹשׁ הִיְתָה הַקְּבָלָה מְצִיד עֲצָמָם, הוּא,
 43 כִּי אַז נִתְגַּלְתָּ הַהֲתַקְּשְׁרוּת בְּאֱלֻקוֹת שְׁקִימַת בִּיהוּדֵי מְצִיד עֲצָמָם

(52) שבת פח, א. (53) תו"א מג"א צח, ד ואילך. ובכ"מ. וראה גם ב"ה הנ"ל תרפ"ז סוס"ב. (54) להעיר גם מהמשך תער"ב ח"ב ע' תתקצו.

שבת פרשת תצוה, יו"ד אדר-ראשון, ה'תשמ"א

ביאור בדרך אפשר

1 כיוון שהכוחות הגלויים הינם מציאותו הגלויה של האדם, אם כן כל זמן
 2 שהתגלותה של עצם הנשמה כרוכה ביציאתם של הכוחות מגדרם, אין
 3 התגלות זו קשורה כל כך עם האדם עצמו. על מנת שהתגלות זו תהיה קשורה
 4 באמת עם האדם עצמו, יש צורך שהכוחות הגלויים יהיו שותפים בכך.
 5 על פי זה, יובן ההבדל בין התגלותה
 6 של עצם הנשמה בזמן הגזירה, לעומת
 7 התגלותה באמצעות ה'כחית' הקיים
 8 בזמן רווחה. דגלוי עצם הנשמה
 9 הקשור בענין המסירות נפש
 10 בתקופה של גזירה, יש לומר,
 11 ש'כיוון שהתגלות זו כרוכה
 12 בהתבטלות של מציאותם הגלויה של
 13 כוחות הנפש, לכן, למרות שמבחינת
 14 פנימיותו של האדם עצם הנשמה
 15 קשורה עימו, אך פנוגע לפחות
 16 הגלויים הגילוי של עצם הנשמה
 17 איננו קשור במציאותם המוגבלת, ולכן
 18 מבחינתם הוא נחשב כמו דבר
 19 שנוסף עליהם מלמעלה. וכמו
 20 שרואים בפעל בכמה אנשים,
 21 שבהיותם במקום שהיו שם
 22 גזרות על תורה ומצוות, היה
 23 להם מסירות נפש בפעל
 24 משוף כמה וכמה שנים,
 25 וכשפאו אחר-כך למדינות
 26 שאפשר לעסק בתורה
 27 ומצוות מתוך הרחבה, אין
 28 נכר בהם (כל כך) המסירות
 29 נפש שהיה להם מקדם. כי
 30 זה שעמדו במסירות נפש
 31 משוף כמה וכמה שנים הוא לפי שהאיר בהם גלוי עצם
 32 הנשמה שלמעלה מפחות הגלויים ובשעת מעשה הכוחות הגלויים
 33 התבטלו בפני הגילוי של עצם הנשמה ואלם לא נעשה על-ידי זה
 34 שנוי בפחות הגלויים עצמם⁵⁵. [דעה שלמדנו בסעיף ה' שעצם
 35 הנשמה היא העצם והפנימיות (של כל דרגות הנפש גם) דכחות
 36 הגלויים (פנ"ל סעיף ה) ולפי זה לכאורה התגלותו אינה זרה להם,
 37 אך הענין הוא, ששייכותם של הכוחות הגלויים לעצם הנשמה היא

ביאור בדרך אפשר

בכך שהוא העצם שלהם כלומר הוא הנקודה הפנימית שלהם מצד
 היותם חלק בלתי נפרד מהנשמה כולה ואלם אין זה שיף לענינם
 של כחות הגלויים עצמם, להציור שלהם]. ולעומת זאת
 כאשר מדובר במצב של רווחה, רווחה גשמית הכרוכה בנינוחות של כל
 כוחות הנפש, וכמו כן רווחה רוחנית
 בעבודת ה', פתיחת המוח והלב,
 הגורמת את התגלותם במלוא עוצמתם
 של כל כוחות הנפש, וביחד עם זה
 תשוקתה של עצם הנשמה לגאולה
 ממלאה את כל כוחות הנפש עד כדי
 כך שאינם יכולים לשאת את עצם
 ההימצאות בגלות, הרי הגלוי
 דעצם הנשמה המתבטא בזה
 שהוא נשבר ונדכא מעצם זה
 שהוא נמצא בגלות הרי גילוי זה
 הוא שגם כחות הגלויים שלו
 (לא רק מהותם הפנימית אלא גם
 הציור דכחות הגלויים) הם
 כמו 'חד' (= אחד) עם
 העצם⁵⁶.
 הסברת הדברים האמורים לקמן:
 ההבדל בין האופנים האמורים
 בהתגלותה של עצם הנשמה קשור
 בדרגות שונות הקיימות בה. כאמור,
 הנשמה האלוקית היא "אלוקות כפי
 שנעשה מבחינת נברא". בדוגמת כן
 הנוצר מטיפת הזרע של אביו, הרי
 תחילה היא הייתה כלולה במוחו של
 האבא והייתה חלק בלתי נפרד ממנו,
 לאחר מכן היא ירדה ממוחו של האבא
 ונעשתה בעלת ממשות לעצמה. כמו כן מציאותה הגלויה של עצם הנשמה
 היא כזו שיש לה ממשות משל עצמה אלא שהיא דבוקה ומאחדת לגמרי
 בקדוש ברוך הוא. אך מציאותה האמיתית בשורשה העליון היא כזו שאינה
 דבר בפני עצמו אלא היא כלולה בקדוש ברוך הוא ממש. ויש לומר,
 דהסיבה לזה שעצם הנשמה כשלעצמה והציור דהפחות
 כשלעצמם הם (דגמת) שני ענינים נפרדים אשר התגלותו של האחד
 דורשת את התבטלותו של השני, הוא לפי שגם עצם הנשמה עם

(55) וראה ד"ה בלילה ההוא ה'תשכ"ה ס"ח, ובהערה 49 שם (סה"מ מלוקט ח"ד ע' קפח). (56) ועד"ז הוא בנוגע להמשכת האמונה בפנימיות (בדעת), דזה שהאמונה פועלת על הדעת הוא יתרון ועילוי לגבי ענין המס". ויש לומר, דהמשכת האמונה ברעת, זה שנמשך בגילוי היא האמונה שמצד מזלי' חזי (מקיף דח"י*). אלא שהחיבור דהאמונה שלמעלה מדעת עם הדעת הוא ע"י המשכת עצם הנשמה [היינו שהגילוי דעצם הנשמה הוא רק נתינת כח לבחי' האמונה שמצד המקיף דחי' שתתחבר עם הדעת, ולא שמתגלית עצם הנשמה עצמה]. משא"כ זה שגילוי אלקות נוגע לעצם מציאותו, שלכן הוא נשבר ונדכא מזה שבזמן הגלות לא יש גילוי אלקות (ראה לעיל ס"ט) - הרי הגילוי דהתקשרות העצמית שמצד עצם

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

40 לְמֹשֶׁה שָׁמַן זֵית גֹּי', כְּלוּמַר שִׁישְׁרָאֵל עַל יְדֵי עֲבוּדְתָם יוֹסִיפוּ
 41 גְּלוּי אֹר בְּמִדְרַגַּת מֹשֶׁה. לְכַאוּרָה הִיא נִיתָן לְחֶשֶׁב שֶׁהוֹסֵפָה זֹו אֵינָה
 42 כְּרוּכָה בְּעִבּוּדָה מִיּוֹחֶדֶת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲלָא הִיא בָּאָה מִמִּילָא עַל יְדֵי עֲצָם
 43 זֶה שֶׁהֵם מִקְבָּלִים אֶת הַשְּׁפָעֶתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבִּינוּ יְאֹוֹלֵם יֵשׁ לֹוּמַר
 44 מִהִבְיָאוּרִים בְּזָה כִּיצַד דְּבַר זֶה
 45 קְשׁוּר בְּעִבּוּדֵי הָאָדָם, דְּזָה
 46 שְׁמֹשֶׁה 'מִצְוָה' וּמְקָשֵׁר אֶת
 47 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הוּא, שֶׁהוּא זָן
 48 וּמְפָרְנֵס אֶת הָאָמוּנָה,
 49 שֶׁהָאָמוּנָה תִּהְיֶה נּוֹסֵף עַל
 50 כְּמוֹ שֶׁהִיא מִצְוָה דְּרַגְתֵּי הַגְּלוּיִים
 51 דִּהְנִשְׁמָה (מִצְוָה זֶה שֶׁהִנְשָׂמָה
 52 שְׁלִמְעָלָה רוּאָה אֱלֻקוֹת) הִיא
 53 תְּחִיָּה גַם מִצְוָה עֲצָם הִנְשָׂמָה.
 54 [פְּעוּלָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבִּינוּ אֵינָה רַק
 55 לְקַשֵּׁר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִם אֹוֹר אֵיין-סוֹף
 56 שֶׁל הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא אֲלָא גַם לְקַשֵּׁר
 57 וּלְחַבֵּר אוֹתָם בֵּינָם לְבִין עֲצָמָם וְיֵשׁ
 58 לֹוּמַר, דְּזָהוּ מַה שְׁנֹאֲמַר
 59 'וְאֵתְּהָ תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל',
 60 דְּלִשׁוֹן הַפְּסוּק 'וְאֵתְּהָ תְּצַוֶּה אֶת
 61 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' לֵאלֹא שְׁמוּכְרֵ בּוֹ עִם
 62 מִי נִעֲשִׂית הַצְּוֹת' וְהַחִיבוּר שֶׁלָּהֶם,
 63 הִרִי מִכֶּךָ מִשְׁמַע שְׁמֹשֶׁה 'מִצְוָה'
 64 (מְקָשֵׁר וּמְחַבֵּר) אֶת בְּנֵי
 65 יִשְׂרָאֵל עֲצָמָם כְּלוּמַר מֵאֲחָדֵם
 66 בֵּינָם לְבִין עֲצָמָם, פְּעוּלָה זֹו גַם הִיא
 67 קְשׁוּרָה בְּהַתְּגַלּוּתָהּ שֶׁל עֲצָם הַנִּשְׁמָה
 68 כִּי מִצְוָה עֲצָם הִנְשָׂמָה, כֹּל
 69 יִשְׂרָאֵל הֵם חֵד 59 (=אחד).
 70 וְעַל יְדֵי הָעֲבוּדָה דִּישְׁרָאֵל
 71 עֲצָמָם (הַמְתַּאפְשֶׁרֶת לְאֲחָרֵי
 72 שְׁנִמְשָׁף בִּישְׁרָאֵל גְּלוּי עֲצָם
 73 הַנְּשָׂמָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה), שְׁגָם
 74 כַּחוֹת הַגְּלוּיִים שְׁלָהֶם (הַצְּיֹוֹר
 75 דִּהִפְחָחוֹת) עֲבוּדָתָם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

1 הִיּוּתָה לְמַעְלָה מִהַתְּבִנְיָה הַמוֹגְבֵּלָת שֶׁל כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ אֵךְ סוֹף סוֹף גַם הִיא
 2 מְגִדְרָת בְּגִדְרֵי הַתְּבִנְיָה מְסוּיִימָת, וְהַגְּדֵר וְהַתְּבִנְיָה שְׁלָהּ הוּא עֲצָם
 3 זֶה שֶׁהִיא מוֹגֵדֶרֶת בְּכֶךָ שֶׁהִיא לְמַעְלָה מִהַצְּיֹוֹר דִּהִפְחָחוֹת. אֲבָל
 4 מִצְוָה עֲצָם הִנְשָׂמָה כְּמוֹ שֶׁהִיא מְשַׁרְשֶׁת בְּהַעֲצָמוֹת שֶׁל ה',
 5 הִרִי כֶּשֶׁם שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינָנו
 6 מוֹגֵדֶר בְּהַתְּבִנְיָה כֹּל שֶׁהִיא, לֹא
 7 בְּהַתְּבִנְיָה מוֹגְבֵּלָת וְאֵף לֹא בְּהַתְּבִנְיָה
 8 שֶׁל 'בְּלִי גְבוּל', שֶׁהִרִי כַּאֲשֶׁר דְּבַר
 9 מְסוּיִים הוּא דוּקָא 'בְּלִי גְבוּל' וְאֵינָנו
 10 שִׁיךְ לְגְבוּל' הִרִי גַם זֹו סוֹף סוֹף
 11 'תְּבִנְיָה' וְהַגְּדֵרָה, וְאֵדְרַבָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 12 הוּא מֵאֲחָד רִבּוּשָׁא בְּתוּכֵי הַכֹּל, הֵן אֵת
 13 מְצִיאוֹת הַגְּבוּל' וְהֵן אֵת מְצִיאוֹת הַבְּלִי
 14 גְבוּל', כְּמוֹ כֵן מְבַחֶינָת דְּרַגְתָּה זֹו שֶׁל
 15 עֲצָם הַנִּשְׁמָה הִרִי הַפְּשִׁיטוֹת
 16 דִּהְנִשְׁמָה' כְּלוּמַר הִיּוּתָה 'מוֹפְשֶׁשׁת'
 17 וּבְלִחֵי בַעֲלָת גְבוּל וְהַצְּיֹוֹר
 18 דִּהִפְחָחוֹת שְׁלָהּ הֵם כְּלוּלָא
 19 חֵד 57 (=כולם אחד). וְעַל-פִּי-זֶה
 20 יֵשׁ לֹוּמַר, דִּבְחִינָת הַמְּאֹוֹר
 21 דִּהְנִשְׁמָה' שְׁמַתְּגַלִּית עַל יְדֵי
 22 מְסִירוֹת נֶפֶשׁ הִיא דְּרַגְתֵּי עֲצָם
 23 הַנְּשָׂמָה כְּמוֹ שֶׁהִיא מְגִדְרָת
 24 עֲדִיין בְּעֵנִין הַפְּשִׁיטוֹת'
 25 שְׁלִמְעָלָה מְצִיֹוֹר דְּכַחוֹת,
 26 וְלַעֲוֹמָת זֹאת בְּחִינָת הַמְּאֹוֹר
 27 דִּהְנִשְׁמָה' שְׁמַתְּגַלִּית עַל יְדֵי
 28 הַעֲנִין דְּכִתְיָת' מְעַצֵּם זֶה
 29 שְׁנִמְצָאִים בְּגִלוּת, הוּא גְלוּי
 30 עֲצָם הַנְּשָׂמָה כְּמוֹ שֶׁהִיא
 31 מְשַׁרְשֶׁת בְּהַעֲצָמוֹת.
 32 (יא) וְיֵשׁ לְקַשֵּׁר זֶה עִם
 33 הַמְּבַאָר בְּהַמְּאָמֵר 58 "וקבל
 34 הַיְהוּדִים" כְּפָרוּשׁ הַכְּתוּב 'וְאֵתְּהָ
 35 תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ
 36 אֲלֵיךְ שָׁמֶן זֵית גֹּי', שֶׁהַפִּירוּשׁ
 37 הַפְּנִימִי שֶׁל הַפְּסוּק הוּא דְּלִאֲחָרֵי
 38 שְׁמֹשֶׁה 'צְוָה' וְיִקְשֶׁר אֶת בְּנֵי
 39 יִשְׂרָאֵל אֲזִי יִבְיֹאוּ יִשְׂרָאֵל

28 הַנְּשָׂמָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה), שְׁגָם כַּחוֹת הַגְּלוּיִים שְׁלָהֶם (צִיּוּר דִּהִפְחָחוֹת) יְהִיֹו
 29 מְתַאֲיָמִים לְעֲצָם הַנְּשָׂמָה, עַל-יְדֵי-זֶה נִעֲשֶׂה יְתָרוֹן וְהוֹסֵפָה בְּכַחֲשֵׁינָת עֲצָם

הַנִּשְׁמָה שְׁמַתְּגַלִּית בְּזֶה שְׁגִילוּי אֲלֻקוֹת נּוֹגַע לְנִצְחֵם מְצִיאוֹתוֹ הוּא [נּוֹסֵף עַל אוֹפֵן דְּנִתְיָנָת כַּח, גַּם] שֶׁהַתְּקַשְׁרוֹת הַעֲצָמִית עֲצָמָה
 מֵאִירָה בְּגִילוּי (בְּדוּגְמַת הַגִּילוּי שֶׁלָּה בַעֲנִין הַמְּסוּיִי), וְגַם גִּילוּי זֶה (דְּעֲצָם הַנִּשְׁמָה עֲצָמָה) מִתְּחַבֵּר עִם הַצְּיֹוֹר דְּכַחוֹת הַגְּלוּיִים.
 (57) רָאָה גַם סֵה"מ מְלוֹקֵט ח"ד ע' שַׁע. 58) סַעִף ד - הוּבָא לְעִיל ס"ב. 59) וְרָאָה הַמְּשַׁךְ תַּעֲר"ב ח"א פס"א, שְׁבַרְא"י יִשְׁנָם
 חִילוּקֵי דְּרַגּוֹת, וְזֶה שֶׁהָאָמוּנָה הִיא בְּכֹל יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּה הוּא לְפִי שֶׁשְׂרֵשָׁה הוּא הַתְּקַשְׁרוֹת הַעֲצָמִית שְׁמַצְד עֲצָם הַנִּשְׁמָה
 (שְׁלִמְעָלָה מִמְזוּלֵי חֲזִי).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 היא להעמידם בצורה כזו שיהיו מתאימים לעצם הנשמה, על
 2 יְדִיָּהּ נַעֲשֶׂה יְתָרוֹן וְהוֹסַפָּה בְּבַחֲיִיתָ עֵצִים הַנִּשְׁמָה
 3 שְׁנַמְשְׁכָה וְנִתְגַלְתָּה בָּהֶם תְּחִילָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה (וַיִּקְחוּ אֱלֵיךְ),
 4 פִּי עַל-יְדֵיָּהּ מִתְגַּלָּה בַּהּ שְׂרָשָׁה הָאֲמִיתִי כְּמוֹ שֶׁהִיא
 5 מְשֻׁרֶשֶׁת בְּהַעֲצָמוֹת.
 6 וְיִלְהַעֲרֵר, שְׁעַל-יְדֵיָּהּ נִתְּוֹסַף
 7 גַּם בְּהֶאֱחָדוֹת דִּישְׂרָאֵל. כִּיּוֹן
 8 שֶׁהֶאֱחָדוֹת דִּישְׂרָאֵל הִנְגֵּרְתָּ עַל
 9 יְדֵי עֵצִים הַנִּשְׁמָה שְׁמֵתִגְלִית
 10 בָּהֶם אֲשֶׁר תְּהַגְלוֹת זֶה דוֹרֶשֶׁת אֵת
 11 הַהֶתְבַּטְלוֹת שֶׁל גּוֹפֵם וְכוּחֹתֵיהֶם
 12 הַגְּלוּיִים, כִּיּוֹן שֶׁמִּבְּחִינַתֵּם יֵשׁ הַבְּדֵל
 13 בֵּין יְהוּדֵי אֶחָד לַיהוּדֵי אֲחֵר, לִכֵּן הִיא
 14 אֶחָדוֹת זֶה נִחְשָׁב כְּמוֹ דָּבָר
 15 שֶׁנוֹסֵף עַל מְצִיאוֹתֵהֶם הַגְּלוּיָה שֶׁל
 16 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁלְּעֲצָמָה. וְלִכֵּן, דָּבָר
 17 זֶה בֵּא לְיַדִּי בִּטְיוֹן בְּכֵן שֶׁאֶחָדוֹת זֶה
 18 הִיא עַל יְדֵי שְׁבִנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים
 19 וּמְחַשְׁבִּים אֵת נַפְשָׁם כְּעֵקֶר וְאֵת
 20 גּוֹפֵם כְּטַפֵּל⁶⁰ בֹּאֲפֵן זֶה קֶשֶׁה
 21 לְרֹאוֹת אֵת שִׁיכוּתוֹ שֶׁל יְהוּדֵי אֶחָד
 22 לַיהוּדֵי אֲחֵר גַּם בְּדַבְרֵים הַשִּׁיכִים
 23 לְגוֹפוֹ וּמְצִיאֹתוֹ הַפְּרִטִית. וְאוֹלָם עַל
 24 יְדֵי גְלוּי עֵצִים הַנִּשְׁמָה כְּמוֹ
 25 שֶׁהִיא מְשֻׁרֶשֶׁת בְּהַעֲצָמוֹת,
 26 שְׁכֵאמֹר עַל-יְדֵיָּהּ גַּם הַצִּיּוֹר
 27 דְּכַחוֹת הַגְּלוּיִים הוּא 'חֵד'
 28 עִם הָעֵצִים, אִזִּי גַם הֶאֱחָדוֹת
 29 דִּישְׂרָאֵל הִיא לֹא רַק בְּעֵצִים נִפְשִׁים
 30 אֲלֵא בְּכָל הָעֲנִינִים שְׁלֵהֶם, גַּם
 31 בְּעֲנִינִים הַשִּׁיכִים [לְהַגּוּף].
 32 בְּתַחֲלִיל הַמֵּאמֵר בְּסֵעִף א' הוֹזְכַּר
 33 הַדִּיק בְּפִסּוֹק 'וְאֵת תְּצוּה' בְּכֵן
 34 שֶׁנֶּאמַר בּוֹ שֶׁנִּרְוֹת הַמְּנוּרָה צְרִיכִים
 35 לְהִיטֵי 'נֵר תְּמִיד' לְמִרּוֹת שֶׁזֶמֶן הַדִּלְקָתָם
 36 בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֵינָנו כֹּמֵשׁ כֹּל הַיּוֹמָה
 37 אֲלֵא דוּקָא מַעֲרַב עַד בּוֹקֵר. עַל כֵּן
 38 מְבֹאֵר בְּמֵאמֵר "וּקְבַל הַיְהוּדִים" שֶׁל
 39 כ"ק אַדְמוּר" הַרִ"צ שֶׁהִדְבֵּר קִשּׁוֹר
 40 בְּמִשְׁמַעוֹת הַרוֹחֲנִית שֶׁל הַנְּרוֹת, אֲשֶׁר
 41 הַנְּרוֹת הֵינֵם הַנִּשְׁמוֹת, כְּכַתוּב "נֵר ה'
 42 נִשְׁמַת אָדָם".
 43 וְעַל-פִּי־זֶה יוֹכֵן מֵה שְׁכָתוֹב בְּהַמֵּאמֵר⁶¹ "וּקְבַל הַיְהוּדִים", דְּעַל
 44 יְדֵי שְׂרָשָׁה מוֹסִיפִים (עַל יְדֵי עֲבוֹדָתָם) בְּמִדְּרַגַּת מֹשֶׁה,
 45 עַל-יְדֵיָּהּ דוּקָא יְהִיָּה נֵר תְּמִיד, דְּלִכְאוּרָה, זֶה שֶׁהִנֵּר דְּהַנִּשְׁמָה (גַּר⁶² הַגּוֹי)
 46 דְּהַנִּשְׁמָה כְּלוֹמַר אֹרֵךְ הַנִּשְׁמָה (הַנִּמְשַׁלֵּת לְנֵר כְּכַתוּב "גַּר⁶² הַגּוֹי נִשְׁמַת
 47 אָדָם"⁶³) הוּא יִצְלִיחַ לְהֵאִיר תְּמִיד (כְּלוֹמַר לְמִרּוֹת הַעֲלִיּוֹת וְהִירִידוֹת
 48 בְּהֵם נִתּוֹן הָאָדָם, אֹרֵךְ הַנִּשְׁמָה יֵאִיר בְּאוֹפֵן שְׁוָה בְּכָל הַמְּצִיבִים הַמְּשֻׁנָּים,
 49 בְּלֵי שְׁנוּי), הוּא לֹא בְּכּוּחוֹ שֶׁל
 50 הָאָדָם עֲצָמוֹ אֲלֵא דוּקָא עַל יְדֵי
 51 גְלוּי עֵצִים הַנִּשְׁמָה שְׁנַמְשָׁף
 52 וּמִתְגַּלָּה עַל יְדֵי מֹשֶׁה (שׁוֹ
 53 עֲבוֹדָתוֹ כְּאִמֹּר 'וְאֵתָה תְּצוּה'),
 54 כִּיּוֹן שֶׁלְּעוֹמֵת מְצִיאֹתוֹ הַגְּלוּיָה שֶׁל
 55 הָאָדָם הַנְּתוּנָה תַּחַת שִׁינוּיִים תְּמִידִים
 56 הֵרִי דְּבַעֲצָם הַנִּשְׁמָה אֵין שְׂפִף
 57 שְׁנוּי, וְאוֹלָם בְּהַמֵּאמֵר אֹמֵר
 58 שְׁהַעֲנִינֵן דְּיָגֵר תְּמִיד' הוּא
 59 דוּקָא קִשּׁוֹר בְּפַעּוֹלָתָם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 60 עַל יְדֵי שְׂרָשָׁה מוֹסִיפִים
 61 בְּמִדְּרַגַּת מֹשֶׁה, וַיִּקְחוּ
 62 אֱלֵיךְ. וַיֵּשׁ לֹמַר, שְׁבַהֲגְלוּי
 63 דְּעֵצִים הַנִּשְׁמָה הִנְעִשָׂה בְּדִרְךָ
 64 וּבְצוּרָה שֶׁל 'מְלַמְעֵלָה לְמֹשֶׁה'
 65 כְּלוֹמַר לֹא מְצִידוֹ שֶׁל הָאָדָם אֲלֵא עַל
 66 יְדֵי 'וְאֵתָה תְּצוּה' כְּלוֹמַר עַל יְדֵי
 67 מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, אֲכֵן יֵשׁ חֲלוּק וְהַבְּדֵל
 68 בֵּין תְּקוּפָה רֹחֲנִית שֶׁל 'עֲרָב' וּבֵין
 69 כּוֹז שֶׁל 'בִּקְר'. שְׁעֵקֶר הַגְּלוּי
 70 שְׁלָה שֶׁל עֵצִים הַנִּשְׁמָה כְּשֶׁלְּעֲצָמָה
 71 הוּא דוּקָא כְּשִׁישְׁנָם הַעֲלָמוֹת
 72 וְהַסְתָּרִים כְּלוֹמַר דְּבָרִים הַמְּעִלִּים
 73 וּמְסַתְּרִים עַל מְצִיאֹת ה' וּמְנַסִּים
 74 לְמַנּוּעַ מִיְהוּדֵי לְמַלֵּא אֵת רִצּוֹן ה' (זֶה
 75 תְּקוּפָה שֶׁל חוֹשֶׁךְ 'עֲרָב') שְׁעַל-
 76 יְדֵיָּהּ מִתְּעוֹרֵר וּמִתְגַּלָּה כְּתֵן
 77 הַמְּסִירוֹת נִפְשׁ, אֲךָ כֹּאשֶׁר מְגִיעָה
 78 תְּקוּפָה שֶׁל 'בּוֹקֵר' נִעְלַמַת הַתְּגַלּוֹת
 79 שֶׁל עֵצִים הַנִּשְׁמָה וְכִמוֹ שְׁנִתְּבָאֵר
 80 לְעִיל (סֵעִיף יו"ד), שְׁגַם
 81 אֲלֵא שְׁבִדְמוֹן הַגְּזֵרָה (זְמַן שֶׁל
 82 'עֲרָב') עֲמָדוֹ בְּמִסִּירוֹת נִפְשׁ,
 83 כְּשִׁבְאוֹ לְמָקוֹם שְׁאֲפָשֵׁר
 84 לְעֵסֵק בְּתוֹרָה וּמְצוּוֹת מִתּוֹךְ
 85 הַרְחֵבָה (מִצַּב שֶׁל 'בִּקְר'), אֵין
 86 נִכְר בָּהֶם הַמְּסִירוֹת נִפְשׁ
 87 שְׁהִיָּה לָהֶם מְקָדָם. [אִם כן, אֲמִיתִית הַעֲנִינֵן (=הַעֲנִינֵן הָאֲמִיתִית) דְּיָגֵר
 88 תְּמִיד' (שְׂאִין שְׂפִף בּוֹ שְׁנוּי וּמְשִׁיךְ לְהֵאִיר גַּם בְּתַקּוּפָה שֶׁל 'בּוֹקֵר')]

(60) ראה תניא פרק לב. (61) סעיף ד. (62) משלי כ, כז. (63) ראה בהמאמר ס"ו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

גו' הוא שְׁמֵשָׁה יְצוּהָ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם יִקְחוּ אֵלֶיךָ גו'.
 וּמִזֶּה מוֹבֵן שֶׁכֵּן גַּם בְּפָנִימִיּוֹת הָעֵנָנִים, דָּזָה שְׁמֵשָׁה 'מִצְוֶה'
 וּמִקְשֶׁר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא לֹא רַק בִּאֲפֹן כּוֹה שְׁלֵאחַר מִכֵּן הֵם
 צְרִיכִים לַעֲבֹד אֶת עֲבוֹדַתם לְבַד לְלֹא כּוּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ אֲלֵא זֶה בְּאֲפֹן
 שֶׁהוּא מְמַשֵּׂיךְ מִשְׁפִּיעַ וְנוֹתֵן לָהֶם
 נְתִינַת פֶּחַ גַּם עַל עֲבוֹדַתם הַבָּהּ
 לֵאחֹר מִכֵּן הִרְמוּזָה בְּמִילִים 'וַיִּקְחוּ
 אֵלֶיךָ גו'. וְכִמוֹ כֵּן הוּא בְּנוֹגֵעַ
 לְמִשְׁהַ שְׁבִדוֹרְנוּ, כְּבוֹד קִדְשָׁת
 מוֹרֵי וְחֻמֵי אֲדָמוֹ"ר נְשִׂיא
 דוֹרְנוּ, שְׁעֲבוֹדָתוֹ לְעוֹרֵר
 וּלְגַלוֹת אֶת הָאֲמוּנָה שְׁבִכָּל
 אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׁמַצַּד עֲצָם
 הַנְּשָׁמָה הִיא בְּאֲפֹן שְׁהוּא נוֹתֵן
 לָהֶם כַּח שְׁאֲחֶר־כֶּף יַעֲבֹדוּ
 עֲבוֹדָתָם בְּכַח עֲצָמָם, וְהַכַּח
 שְׁנִיתָן עַל יָדוֹ הוּא עַד כַּדִּי כֵךְ שֶׁהֵם
 יִצְלִיחוּ שְׁיִהְיוּ 'גֵר תְּמִיד' שְׁאִין
 שְׁיֵךְ בּוֹ שְׁנוֵי גַם מַצַּד כַּחוֹת
 הַגְּלוּיִים.
 וְעַל-יְדֵי-זֶה זֹכִים בְּקִרְוֵב
 מִמֶּשׁ לְגֵאֲלָה הָאֲמֵתִית
 וְהַשְּׁלֵמָה, שְׁאָז כִּשֶׁם שֶׁהַתְּגַלּוּתָהּ
 שֶׁל אוֹר הַנְּשִׁמָּה הוּא גַם מַצַּד מִצִּיאָתוֹ
 הַגְּלוּיָה שֶׁל הָאָדָם כֵּךְ גַּם בְּכֹל הָעוֹלָם
 יִהְיֶה גְלוּי אֲלֵקוֹת גַּם מַצַּד
 הַמְּטָה. וְיִהְיֶה אִזּוֹ הַבָּצָאת
 הַשְּׁמָן וְהַדְּלָקָת הַנְּרוֹת (וַיִּקְחוּ
 אֵלֶיךָ שְׁמֵן גו' לְהַעֲלוֹת גֵר
 תְּמִיד) גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת, כְּלוֹמֵר
 הַדְּלָקָת הַמְּנוֹרָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ
 הַשְּׁלִישִׁי, בְּגֵאֲלָה הָאֲמֵתִית
 וְהַשְּׁלֵמָה עַל יְדֵי מְשִׁיחַ
 צְדָקָנוּ, בְּקִרְוֵב מִמֶּשׁ.

הוא על ידי עבודתם של ישראל שהעבודה המוטלת עליהם היא
 לגרום לכך שגם כחות הגלויים יהיו חד (=חד) עם עצם
 הנשמה, שזו ההוספה הבאה על ידם 'ויקחו אליך'.
 על פי הדברים האמורים יובן המוזכר בסעיף ח' שלכאורה המילים 'כחית'
 למאור' הקשורות בגלוי המאור'
 שבנשמה היו צריכות להיכתב בחלקו
 הראשון של הפסוק 'ואתה תצוה'
 המדבר על עבודתו של משה רבינו,
 מדוע אם כן הן מופיעות בחלקו השני
 של הפסוק המדבר על עבודתם של בני
 ישראל.
 ועל-פי-זה יש לבאר זה ש'פתיית למאור'
 נאמר ב'פתיית למאור' נאמר ב'פתיית למאור'
 אליך גו', כי ב'כתיית למאור' נכלל גם זה
 ש'יש'אל הם שבוים ונדפאים ('כתיית') מזה
 שהם בגלות, דענן זה הוא על ידי עבודתם של
 ישראל שגם כחות הגלויים שלהם יהיו
 מתאימים לעצם הנשמה, ובחניית המאור'
 דהנשמה שמתגלית על ידי זה היא עצם הנשמה
 כמו שהיא משרשת בהעצמות, ולכן נאמר
 'כתיית למאור' בהמשך לויקחו אליך גו'.
 וְהִנֵּה הַפְּרוּשׁ (בְּפִשְׁטוּת) בְּוֹאֲתָהּ תְּצוּהָ
 אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ גו' הוּא
 שְׁמֵשָׁה יְצוּהָ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁיִקְחוּ אֵלֶיךָ גו'.
 וּמִזֶּה מוֹבֵן גַּם בְּפָנִימִיּוֹת הָעֵנָנִים, דָּזָה שְׁמֵשָׁה
 מִצְוֶה' וּמִקְשֶׁר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא בְּאֲפֹן
 שְׁמִשְׁיֵךְ לָהֶם נְתִינַת פֶּחַ גַּם עַל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ גו'.
 וְכִמוֹ כֵּן הוּא בְּנוֹגֵעַ לְמִשְׁהַ שְׁבִדוֹרְנוּ, כְּבוֹד
 קִדְשָׁת מוֹרֵי וְחֻמֵי אֲדָמוֹ"ר נְשִׂיא דוֹרְנוּ,
 שְׁעֲבוֹדָתוֹ לְעוֹרֵר וּלְגַלוֹת אֶת הָאֲמוּנָה שְׁבִכָּל
 אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׁמַצַּד עֲצָם הַנְּשָׁמָה הִיא בְּאֲפֹן
 שְׁאֲחֶר־כֶּף יַעֲבֹדוּ עֲבוֹדָתָם בְּכַח עֲצָמָם, וְעַד
 שְׁיִהְיוּ 'גֵר תְּמִיד' שְׁאִין שְׁיֵךְ בּוֹ שְׁנוֵי גַם מַצַּד
 כַּחוֹת הַגְּלוּיִים.

ועל-ידי-זה זוכים בקרוב ממש לגאולה האמתית והשלמה, שאז יהיה גלוי
 אלקות גם מצד המטה. ויהיה אז הבצאת השמן והדלקת הנרות
 (ויקחו אליך שמן גו' להעלות גר תמיד) גם בגשמייות, בבית המקדש
 השלישי, בגאולה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו, בקרוב ממש.

